

lisälmen viheralue- järjestelmän uusi- minen

Asukastilaisuus 15.5.2025 / Riikka Nousiainen ja Kaisla Rahkola

NOMAJI

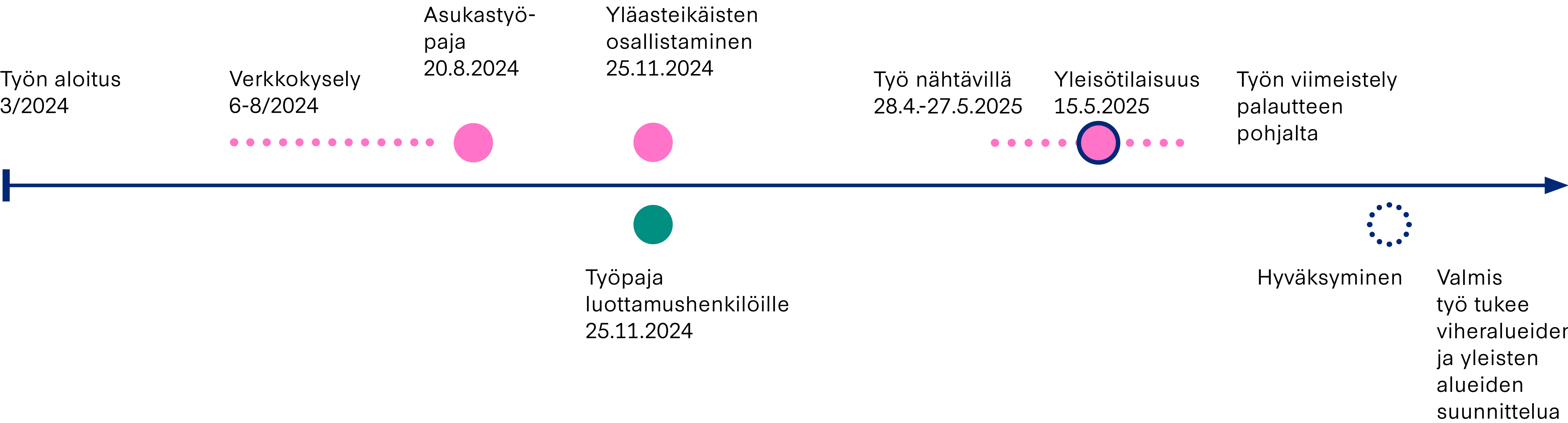
Esityksen sisältö

- 1 Vuorovaikutus
- 2 Sini-viherympäristö
- 3 Nykyiset arvoalueet
- 4 Strategia
- 5 Suunnitelmaratkaisut
- 6 Osa-alue suunnitelmat

1

Vuorovaikutus

Työn eteneminen

Asukkaiden osallistaminen

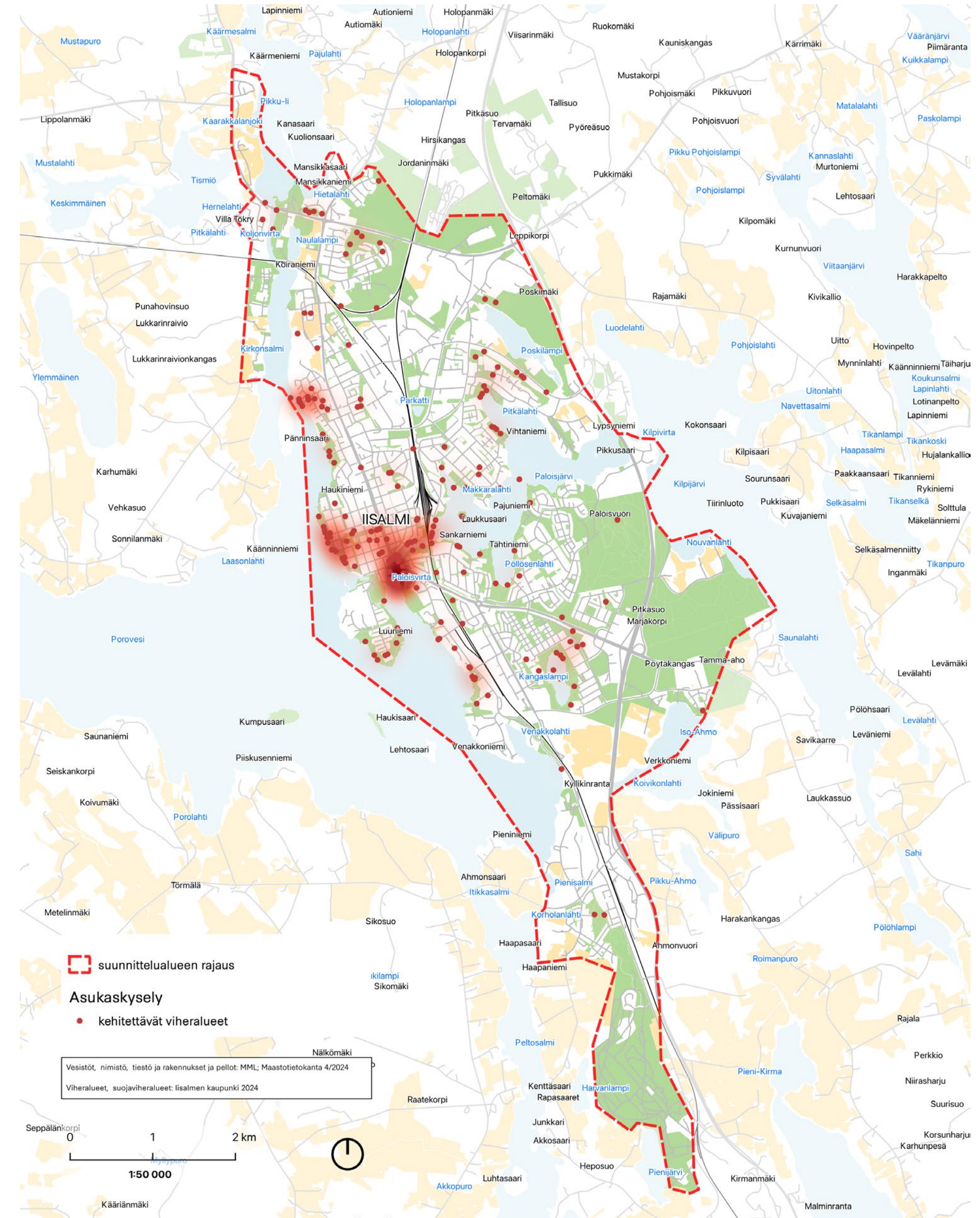
- Karttapohjainen verkkokysely auki asukkaille 17.6-16.8.2024.
- Yleisötilaisuus ja työpaja asukkaille 20.8.2024.
- SITRA:n Lapset ja nuoret kaavoittajina -hankkeen puitteissa ylä-asteikäiset pääsivät kommentoimaan viheraluejärjestelmää 25.11.2024.

Asukaskysely

Kehitettävät viheralueet

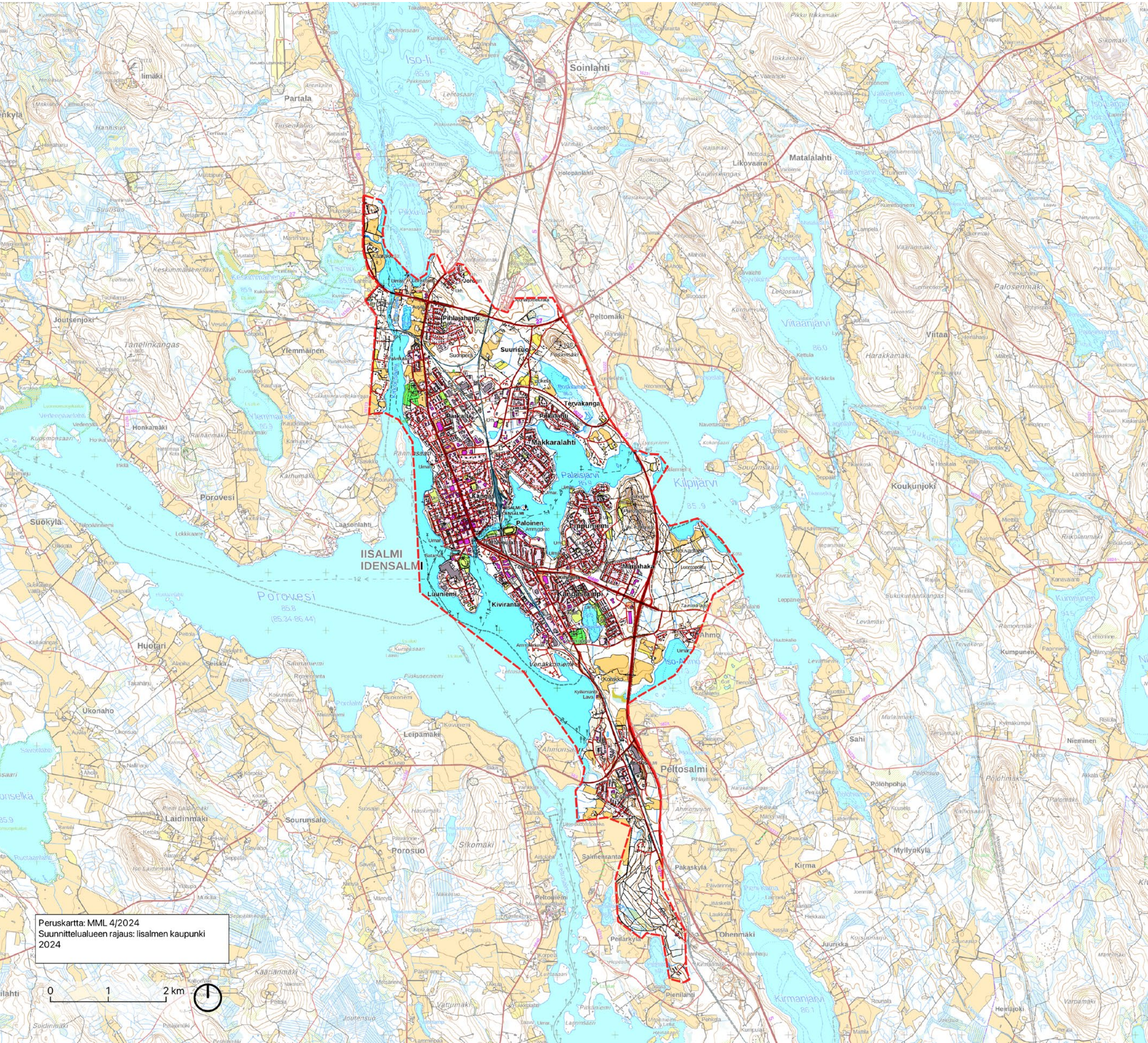
- Vastauksia kehitettävät viheralueet kartalla 166
- Kehitettävät kohteet kartalla keskeisiä esiin nousevia teemoja olivat
- **Näkymät ja ympäristön hoito:** Ranta-alueiden, metsien ja tienvarsien raivaus ja yleinen siisteys
- **Virkistys ja palvelut:** Puistojen kalusteiden ja varusteiden parantaminen, ulkokuntosalit, onkilaiturit ym. virkistyspalvelut
- **Liikenne ja infrastruktuuri:** Liikenteen sujuvoittaminen, uudet virkistysreitit ja reittien parantaminen.

2

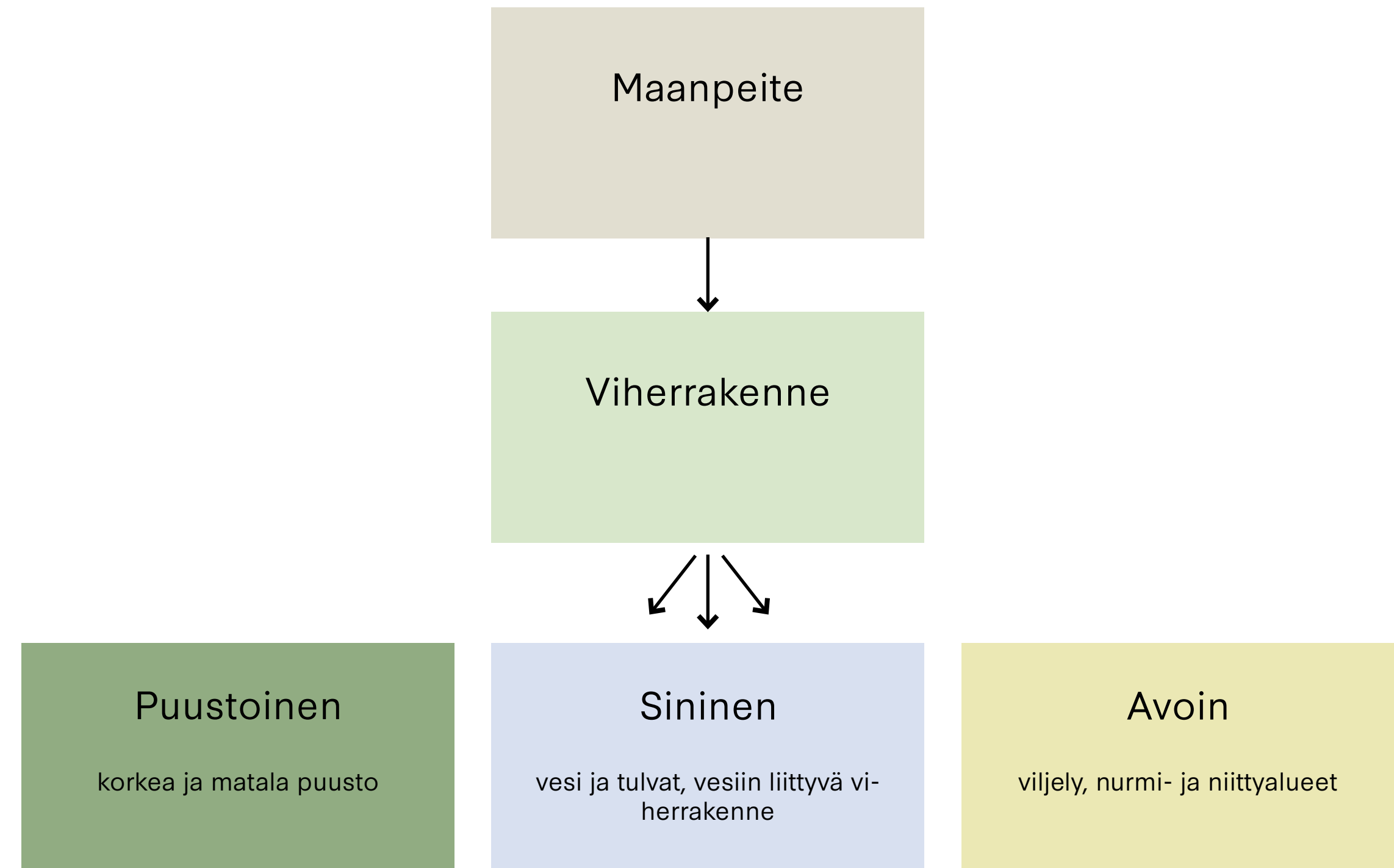
Sini-viherympäristö

Tarkastelualue

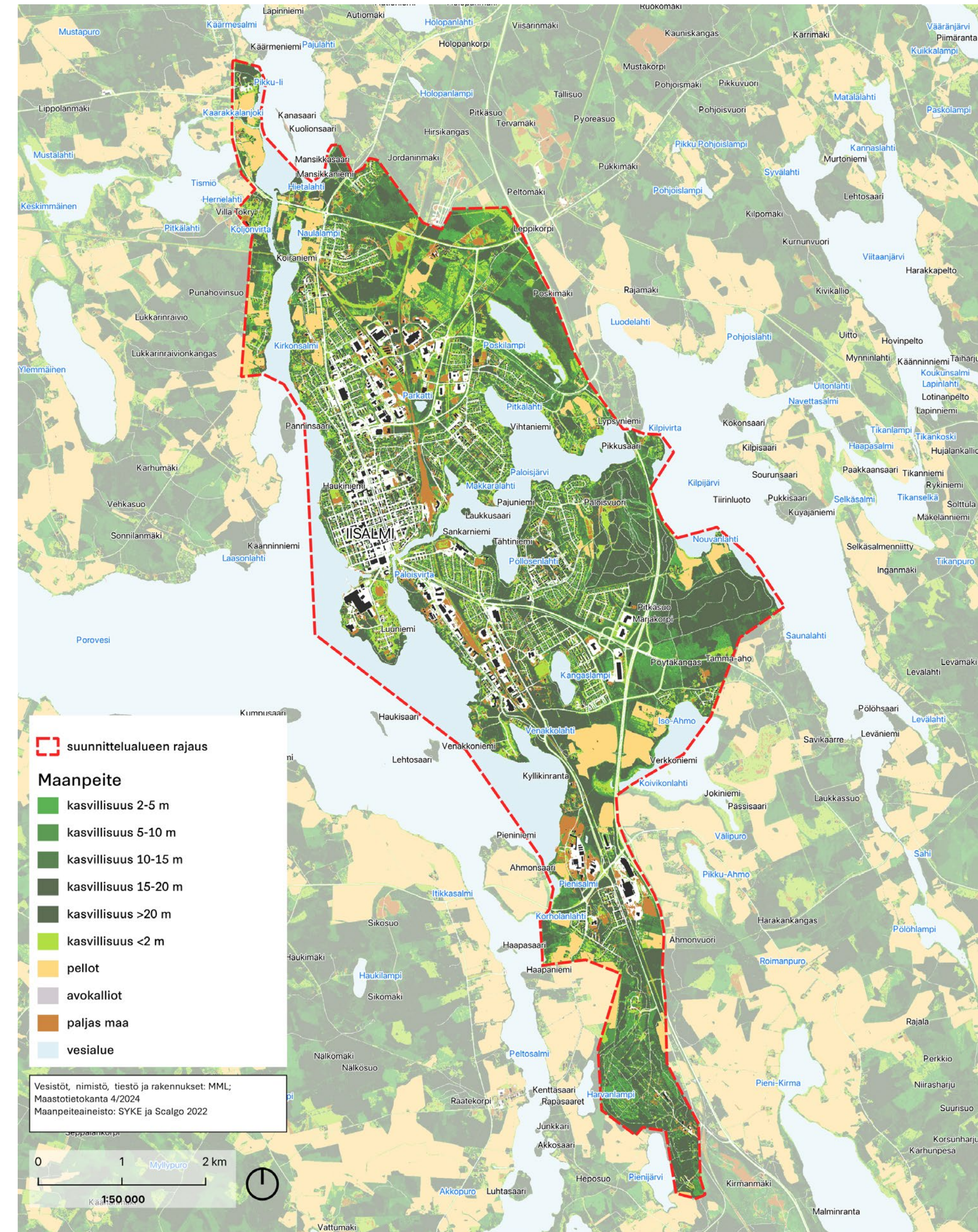
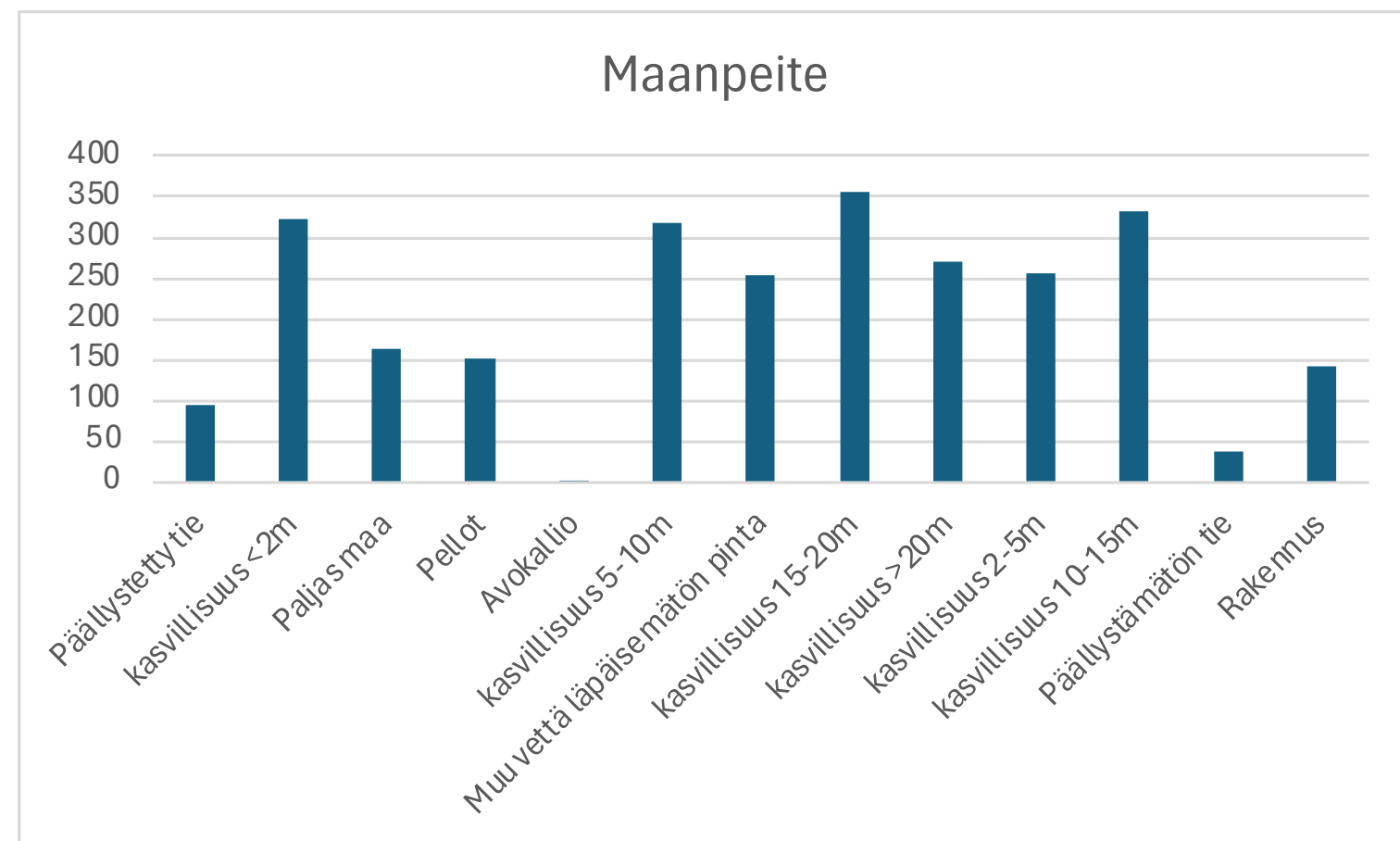
Sini-viherrakenteen analysointi

- Sini-viherrakenne pohjautuu maanpeitteeseen ja sen perusteella luotuu viherrakennepohjaan
- Viherrakenne voidaan jakaa puustoiseen, avoimeen ja siniseen verkostoon

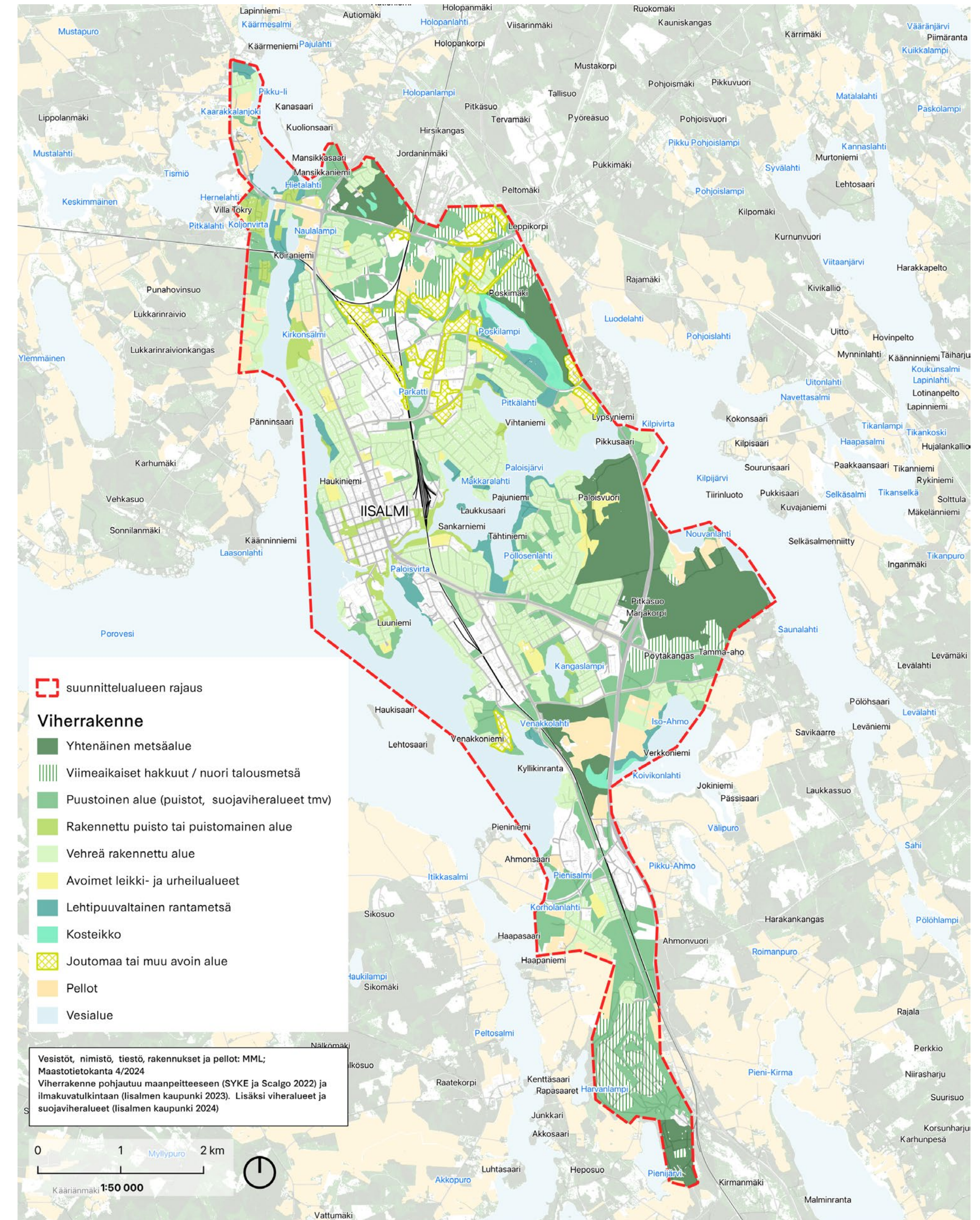
Maanpeite

- Latvuspeitteisyys (yli 5 m korkuinen puusto) tarkastelualueella on 57 %
- Latvuspeitteisyys jakautuu alueellisesti epätasaisesti

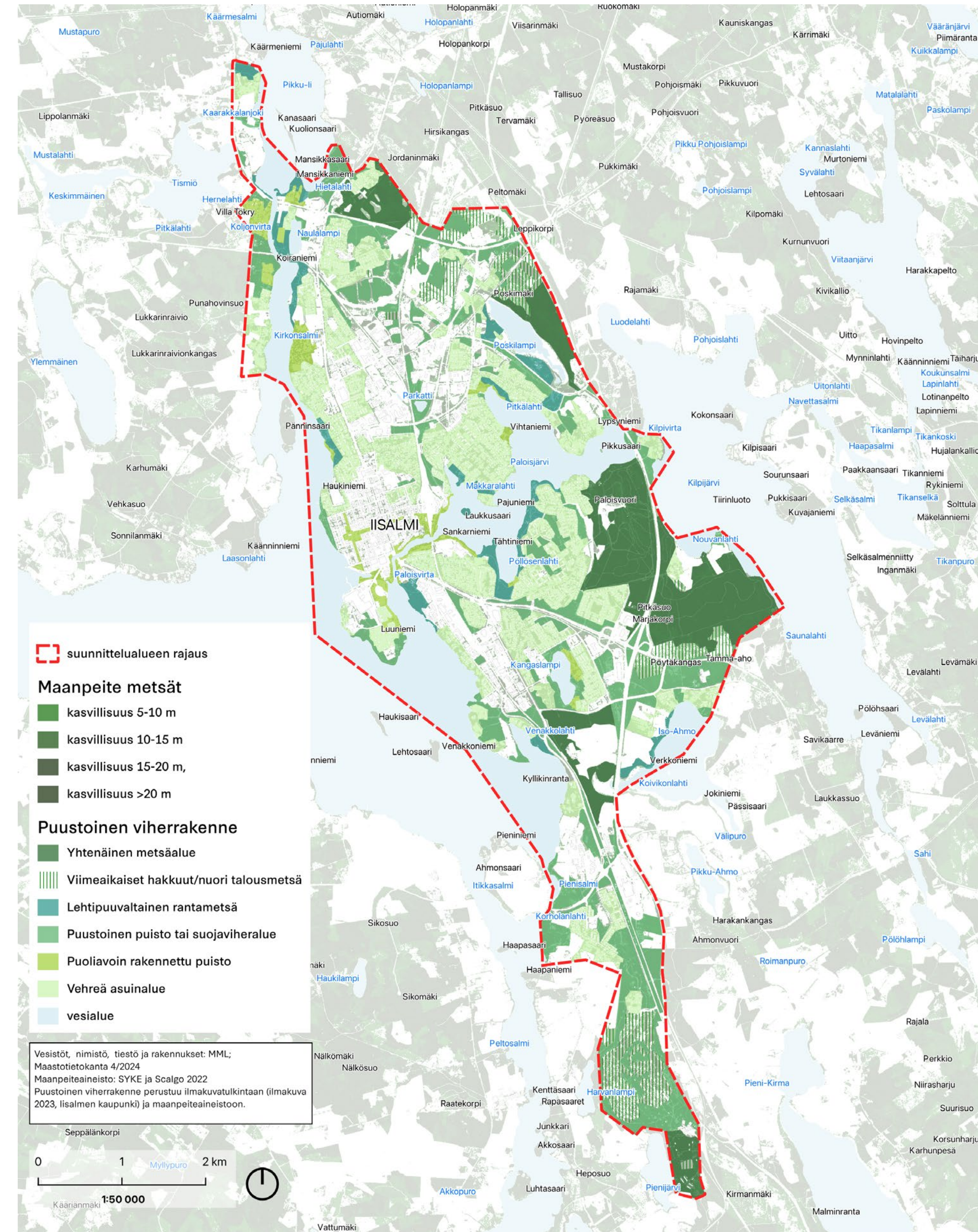
Viherrakenne

- Viherrakenne tukeutuu puustoiseen verkostoon.
- Pihat ja muut puoliavoimet alueet ovat merkittävä osa viherrakennetta.
- Avoimia kasvipintaisia alueita on vähän, eivätkä ne muodosta selkeää verkostoa.

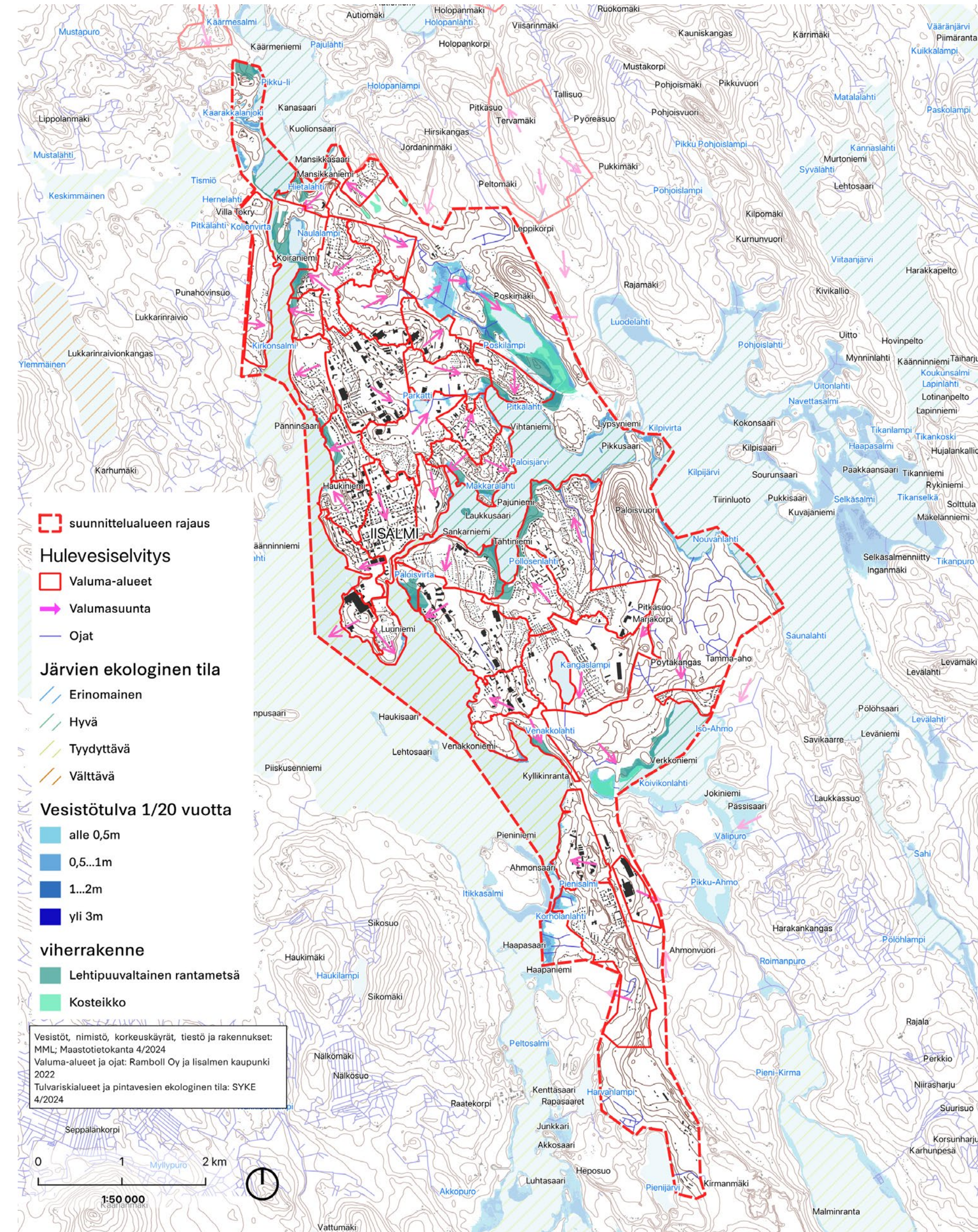
Puustoinen verkosto

- Metsäalueet ovat virkistys- ja talousmetsiä.
- Laajimmat yhtenäiset metsäalueet Paloisvuori, Ohenmäen alue, Poskimäki ja Jodaninmäki.
- Metsänhoidolla on suuri merkitys puustoisin verkoston luonteeseen (hakkuut).
- Kaupungin omistuksessa olevia metsiä hoidetaan virkistysarvoja priorisoiden ja ikärakenteeltaan monipuoliseen metsään tähdäten.
- Hoitotapoja on kehitetty kohti jatkuvaa kasvatusta. Tämä tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa puustoiseen verkostoon.

Siniverkosto

- Rantametsillä ja kosteikoilla suuri rooli tulvien hallinnassa ja veden laadun kannalta
- Paloisjärvi, Kilpijärvi ja Iso-Ahmo veden laadulta hyvässä kunnossa.
- Porovesi tyydyttävässä kunnossa

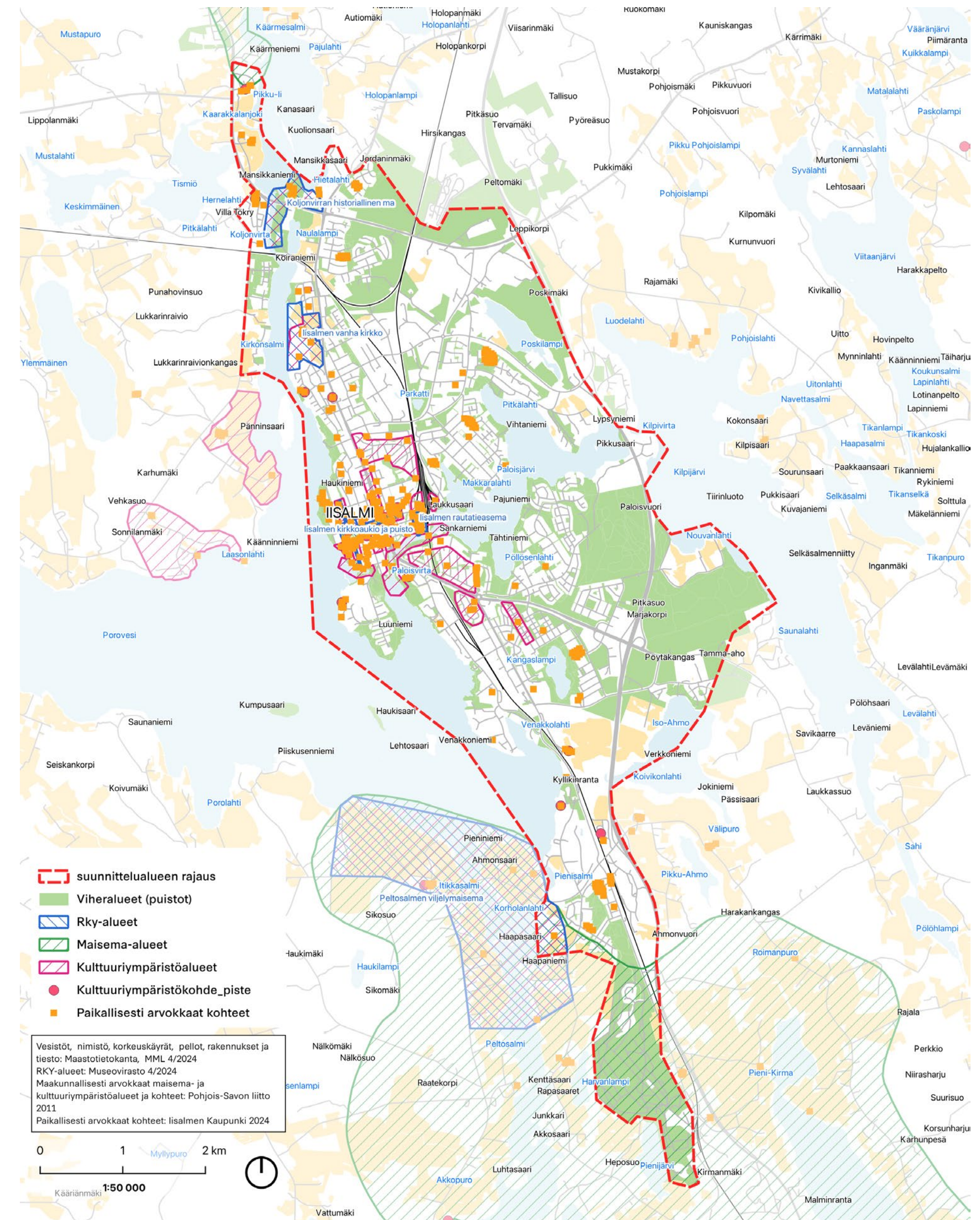

3

Arvot ja kehittämis- potentiaali

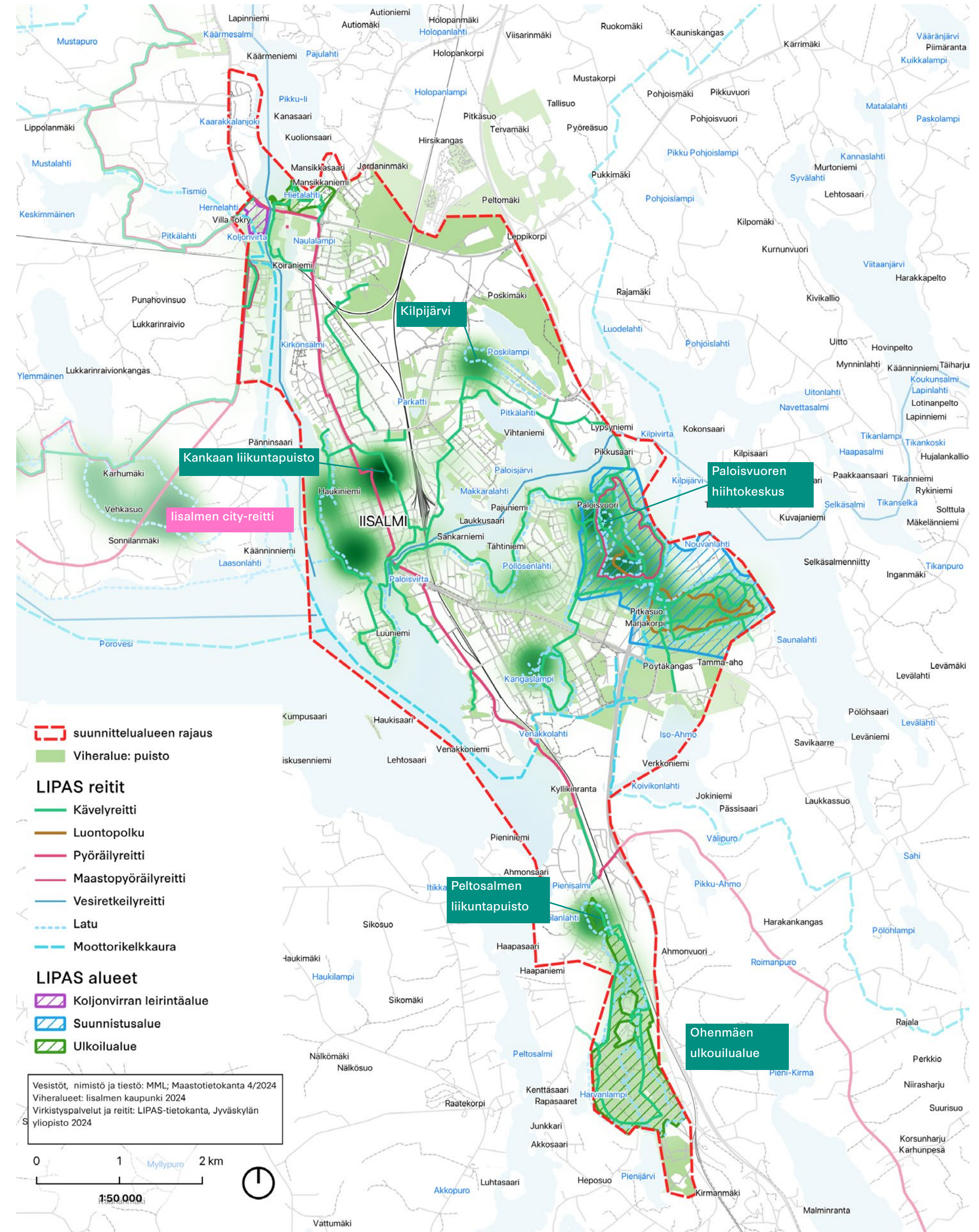
Maisema- ja kulttuurihistoria

- Peltojen rajaamat järvinäkymät ja keskustan koivukujat ovat tärkeä osa Iisalmen identiteettiä ja kaupunkikuvaa.
- Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet keskittyvät keskustan tuntumaan, erityisesti ruutukaava-alueelle.
- Valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä ovat Iisalmen keskustan puistoakselit, Koljonvirran historiallinen maisema ja Iisalmen vanha kirkko.

Virkistysarvot

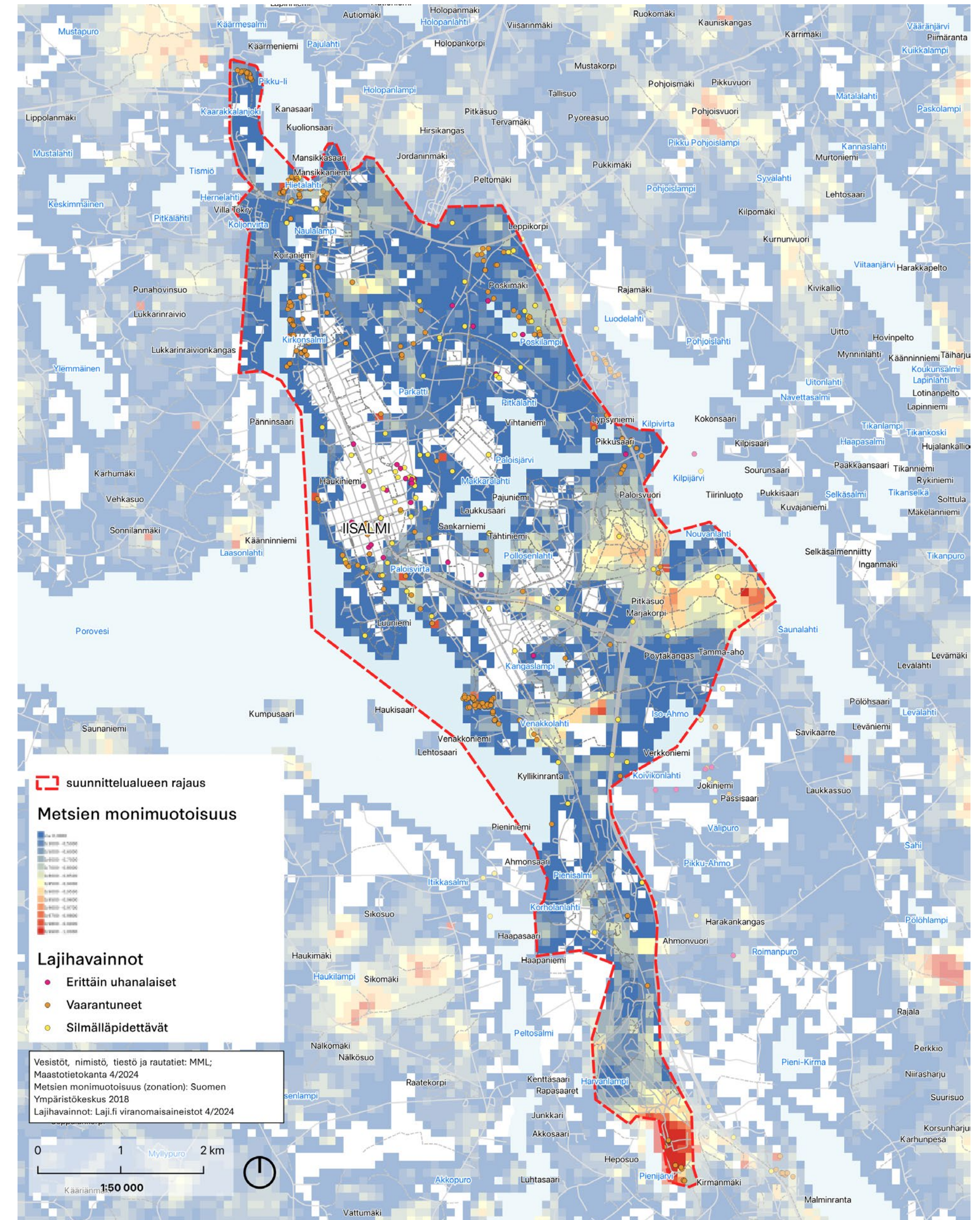
- Virkistyspalveluiden keskittyminä korostuvat keskustan ranta-alue, Kankaan liikuntapuisto, Paloisvuori, Peltosalmen liikuntapuisto ja Ohenmäen ulkoilualue
- Lisäksi Kilpijärvi, Kangaslampi ja Mansikkaniemi ovat tärkeitä virkistysalueita.

Luontoarvot

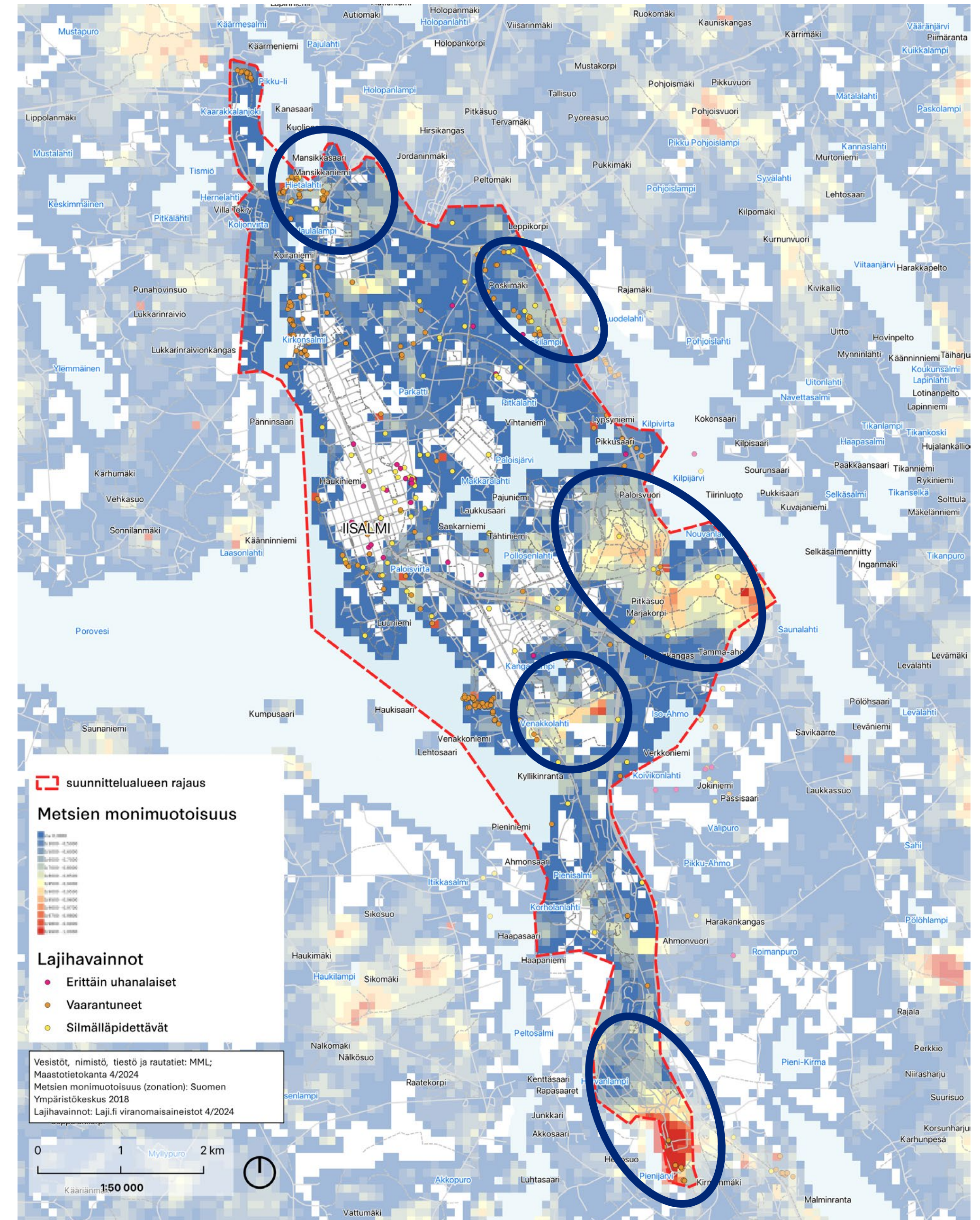
Monimuotoisuus ja lajihavainnot kuvaavat luontoarvoja

- Luontoarvojen (monimuotoisuusarvo) keskittymistä kuvaava Suomen ympäristökeskuksen zonation-analyysi
- Lajihavainnoissa (Laji.fi) korostuu harrastajien paikallisuus ja ihmisten suosimat ulkoilureitit

Luonnon ydinalueet

- Tärkeimpiä luonnon monimuotoisuuden ydinalueita ovat Paloisvuoren-Saunaniemen alue, Ohenmäen eteläiset metsäalueet, Jordaninmäen-Mansikkaniemen alue, Poskilammen alue ja Kangaslammen-Venakkolahden alue
- Luonnon ydinalueita yhdistävät ekologiset käytävät. Niiden väliin jää myös estevyöhykkeitä.

4

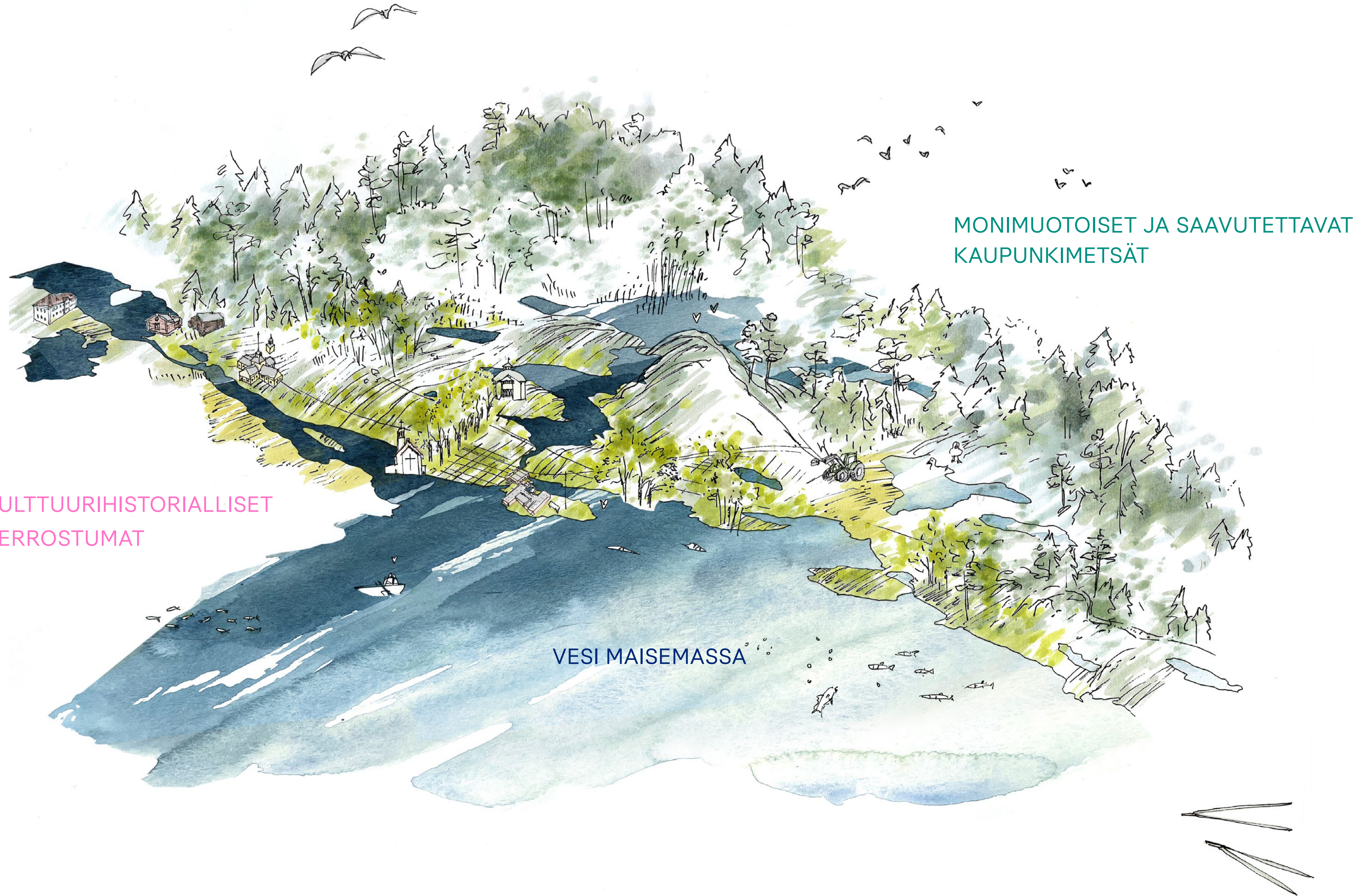
Strategia ja periaate- ratkaisut

Teemat

KULTTUURIHISTORIALLISET
KERROSTUMAT

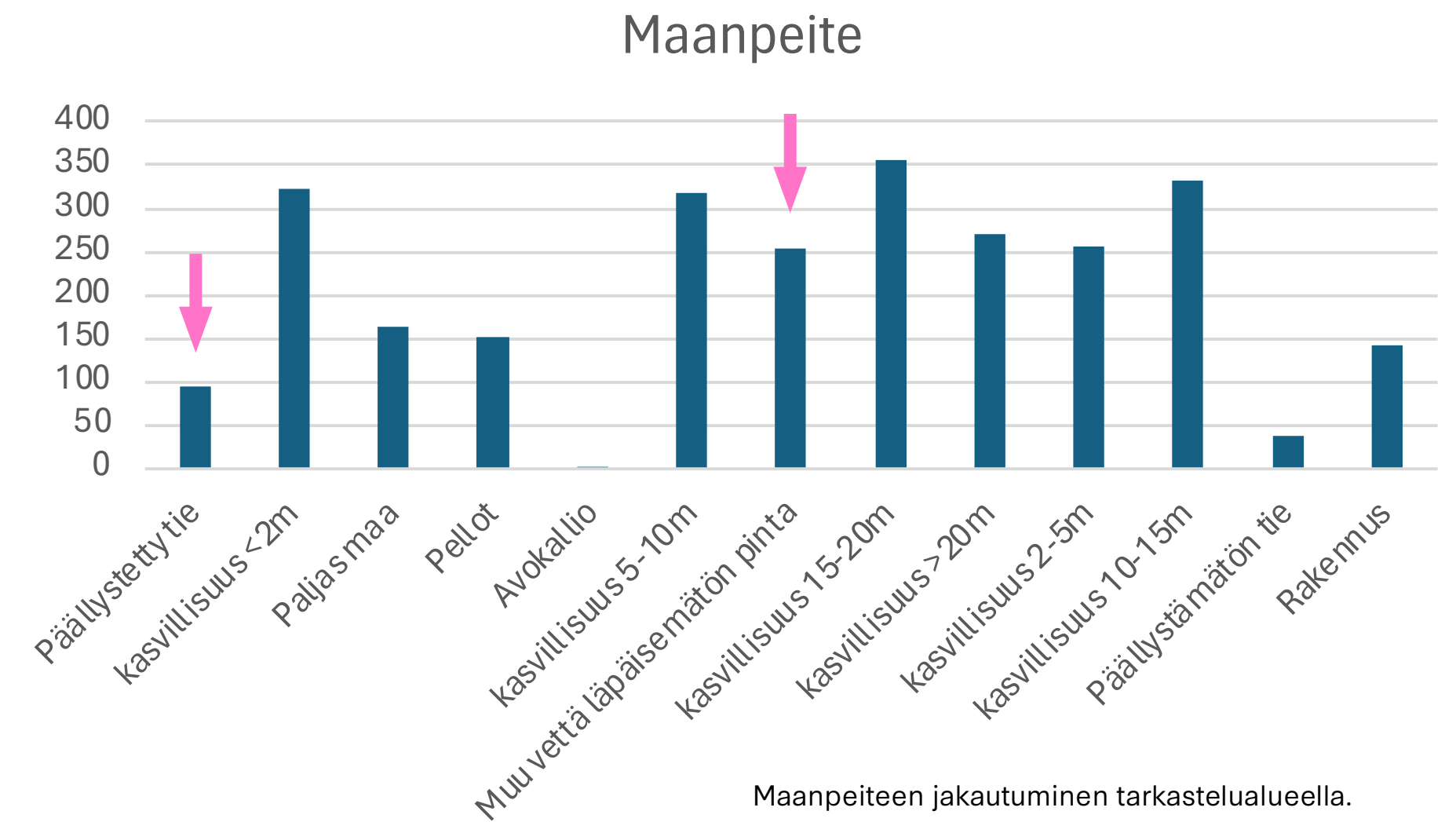
VESI MAISEMASSA

MONIMUOTOISET JA SAAVUTETTAVAT
KAUPUNKIMETSÄT

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

- Panostetaan kasvillisuuden laatuun, määrään, kerroksellisuuteen ja luonnonmukaisuuteen.
- Lisätään katupuita, säilytetään suurikokoisia varttuneita puita ja jätetään lahopuuta.
- Korvataan nurmikoita niityillä.
- Vähennetään läpäisemättömien pintojen kuten asfaltin määrää.
- Luonnonmukaistetaan avouomia.
- Vesiuomien luonnonmukaistaminen hidastaa hulevesitulvien syntymistä ja tukee luonnon monimuotoisuutta

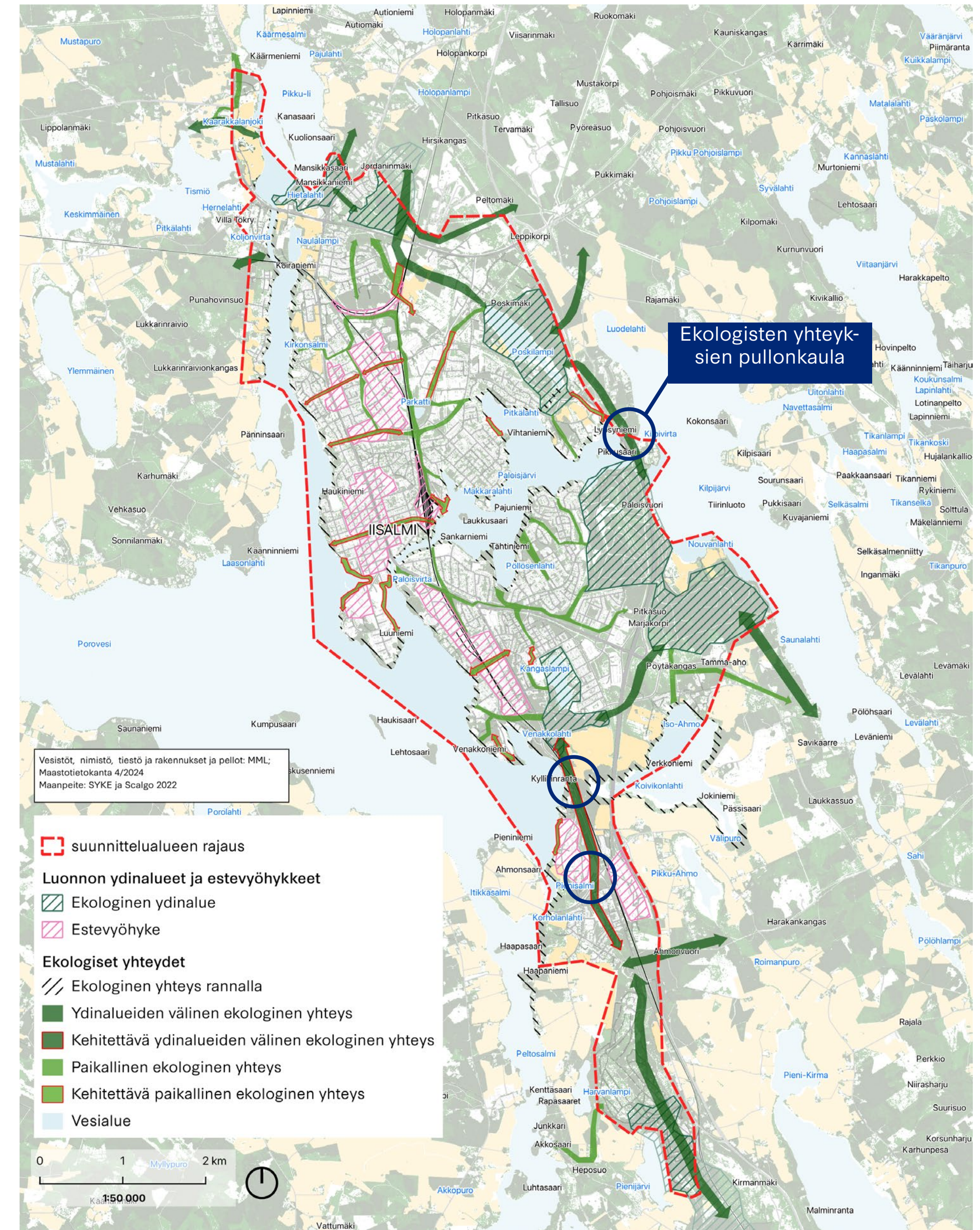
Keskustan alueella viherrakenne tukeutuu katupuukujanteisiin ja kapeisiin kaupunkipuistoihin.

Ekologinen verkosto

Tavoitteet

- Puustoinen ekologinen yhteys luonnon ydinalueiden välillä.
- Rantametsät ja rantakasvillisuus luovat rantoja seurailevan ekologisen käytävän vesirajaan.
- Estevyöhykkeiden vaikutusten pienentäminen mm. katupuita lisäämällä.

Ekologisen verkoston tukeminen

Puustoiset ekologiset yhteydet

PAIKALLISET EKOLOGISET YHTEYDET

- Tavoiteleveys 20-50m
- Tuetaan kasvillisuuden monimuotoisuutta ja kerroksellisuutta ja lisätään lahopuun määrää

RANTAVYÖHYKKEIDEN EKOLOGISET YHTEYDET

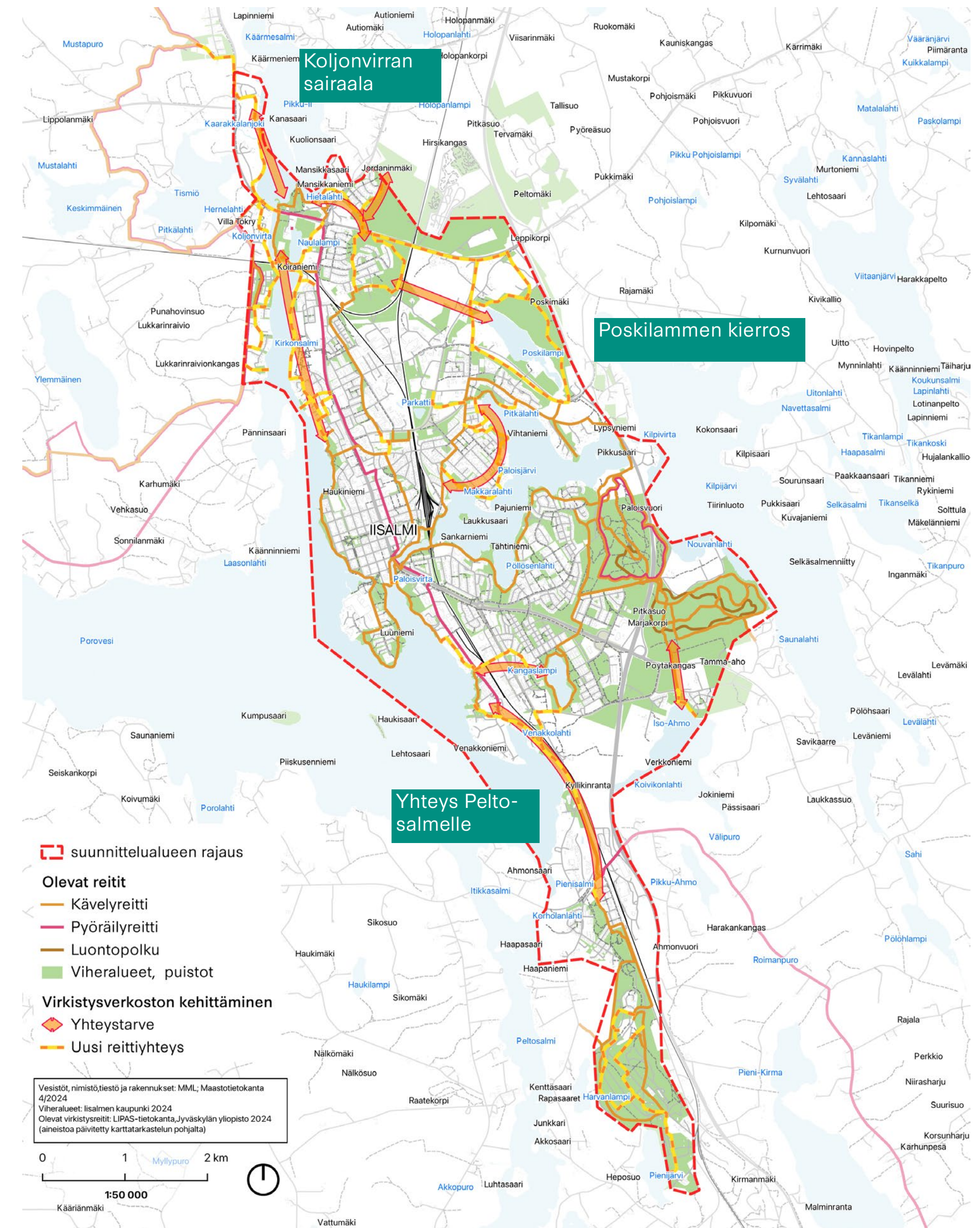
- Tavoiteleveys 10-20m
- Tuetaan kasvillisuuden kerroksellisuutta
- Hoidetaan lehtipuuvaltaisena
- Tärkeä merkitys tulvasäätelyssä

Virkistysverkosto

Tavoitteet

- Kehitetään virkistysalueiden saavutettavuutta ja virkistysalueiden välisiä yhteyksiä.
- Keskeisten virkistysalueiden kytkeminen toisiinsa, kuten Kangaslammi ja Paloisvuori ja Ohenmäki - Keskusta.
- Parannetaan tarvittavilta osin tärkeiden virkistysalueiden reitistöjä (Ohenmäki ja Poskilampi)
- Kehitetään rantareittejä ja lisätään mahdollisuuksia päästä veden äärelle.

5

Osa-alue- suunnitelmat

Viheralueiden luokitus

VIHERALUETYYPPI	ALUEET	HOIDON TAVOITE
Arvopuisto	Keskustan ruutukaava-alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaat puistot, puukujanteet ja aukiot ja muut historiallisesti arvokkaat viheralueet	Edustava, kulttuurihistorialliset ominaispiirteet säilyttävä arvopuisto. Istutuksissa suositetaan monivuotista, kerroksellista ja monilajista kasvillisuutta. Vanhat puut muodostavat keskeisen monimuotoisuus- ja rakenne-elementin puistoihin. Puiden annetaan kasvaa elinkaarensa loppuun.
Rakennettu puisto	Keskeiset käyttöpuistot ja asuinalueiden lähipuistot	Hoidettu, hyväkuntoinen ja viihtyisä rakennettu puisto, joka mahdollistaa monipuoliset toiminnot. Istutuksissa suositetaan monivuotista, kerroksellista ja monilajista kasvillisuutta. Alueen kasvillisuutta hoidetaan intensiivisesti vain tarpeellisilta osin toiminnan mahdollistamiseksi (esim. leikkialue).
Leikki- ja liikunta-paikat	Leikki- ja liikunta-alueet sekä koulujen ja päiväkotien pihat	Toimiva ja turvallinen viheralue. Soveltuvien osien esimerkiksi reuna-alueilta hoidetaan vähemmän intensiivisesti niittyinä. Varjostavaa puustoa pyritään lisäämään myös liikunta- ja leikkipaikoilla.

Viheralueiden luokitus

VIHERALUETYYPPI	ALUE	HOIDON TAVOITE
Arvometsä	Metsäalueet, joilla erityisiä luonto-, virkistys-, kulttuuri- tai maisema-arvoja. Keskeiset virkistysmetsät, metsät, joissa on muinaismuistoja ja monimuotoisuuden kannalta tärkeät lehtipuuvaltaiset rantametsät.	Säilyttää metsän erityiset arvot ja edesauttaa luonnonmukaisesti kehittyvää, monimuotoista ja yhtenäistä metsärakennetta. Virkistyskäytön suunnittelussa huomioidaan luontoarvot
Lähimetsä	Pienemmät virkistysmetsät lähellä asutusta.	Lajistoltaan monimuotoinen, helposti saavutettavissa oleva lähimetsä, joka täydentää ekologista verkostoa.
Suojametsä	Liikenneväylien varsilla ja erilaisissa liittymissä olevat puustoiset alueet.	Luonnonmukaisesti kehittyvä metsäkasvillisuus, joka toimii näkö- ja meluesteenä liikennealueilla ja samalla täydentää ekologista verkostoa. Hoidolla tuetaan luontaisen kerroksellisen, pensaista muodostuvan metsänreunan kehittymistä.

Viheralueiden luokitus

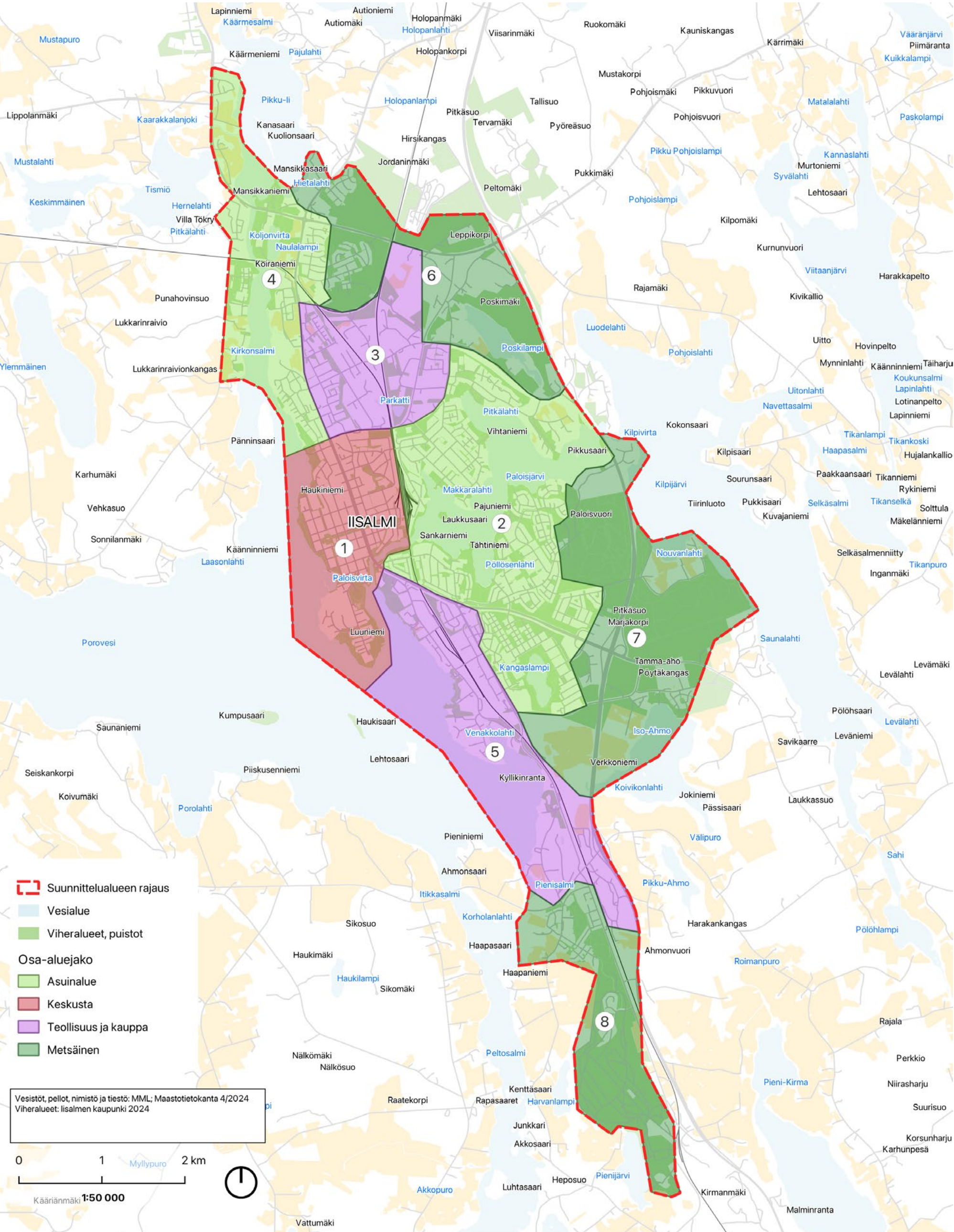
VIHERALUETYYPPI	ALUEET	HOIDON TAVOITE
Maisemaniitty	Erilaiset avoimet alueet ja nykyiset pellot, joita voidaan kehittää niittymäisemmäksi. Sisältää myös viljelypalsta-alueita.	Kehitetään hoidon avulla monimuotoisemmiksi ja lajistoltaan näyttävämmiksi niityiksi. Maisemaniityt voivat olla myös aktiivisessa viljelyssä tai laidunnuksessa ja niitä voidaan hyödyntää virkistyskäytössä.
Kosteikko	Kosteikko ja suoalueet. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät erityiskohteet.	Luonnonmukaisesti kehittyvä kosteikkoalue, joka toimii myös tulvasuojana.

LUOKITUKSEN ULKOPUOLISIA ALUEITA OVAT

- Mahdolliset täydennysrakentamisen alueet
- Piha-alueet
- Pellot ja talousmetsät

Osa-aluejako

- 1. Keskusta ja Luuniemi
- 2. Paloisjärven ja Kangaslammin alue
- 3. Parkatti ja Suurisuo
- 4. Kirkonsalmi ja Koljonvirta
- 5. Kiviranta, Venakkoniemi ja Peltosalmi
- 6. Jordan, Pihlajaharju ja Poskilampi
- 7. Paloisvuori ja Marjahaka
- 8. Ohenmäki

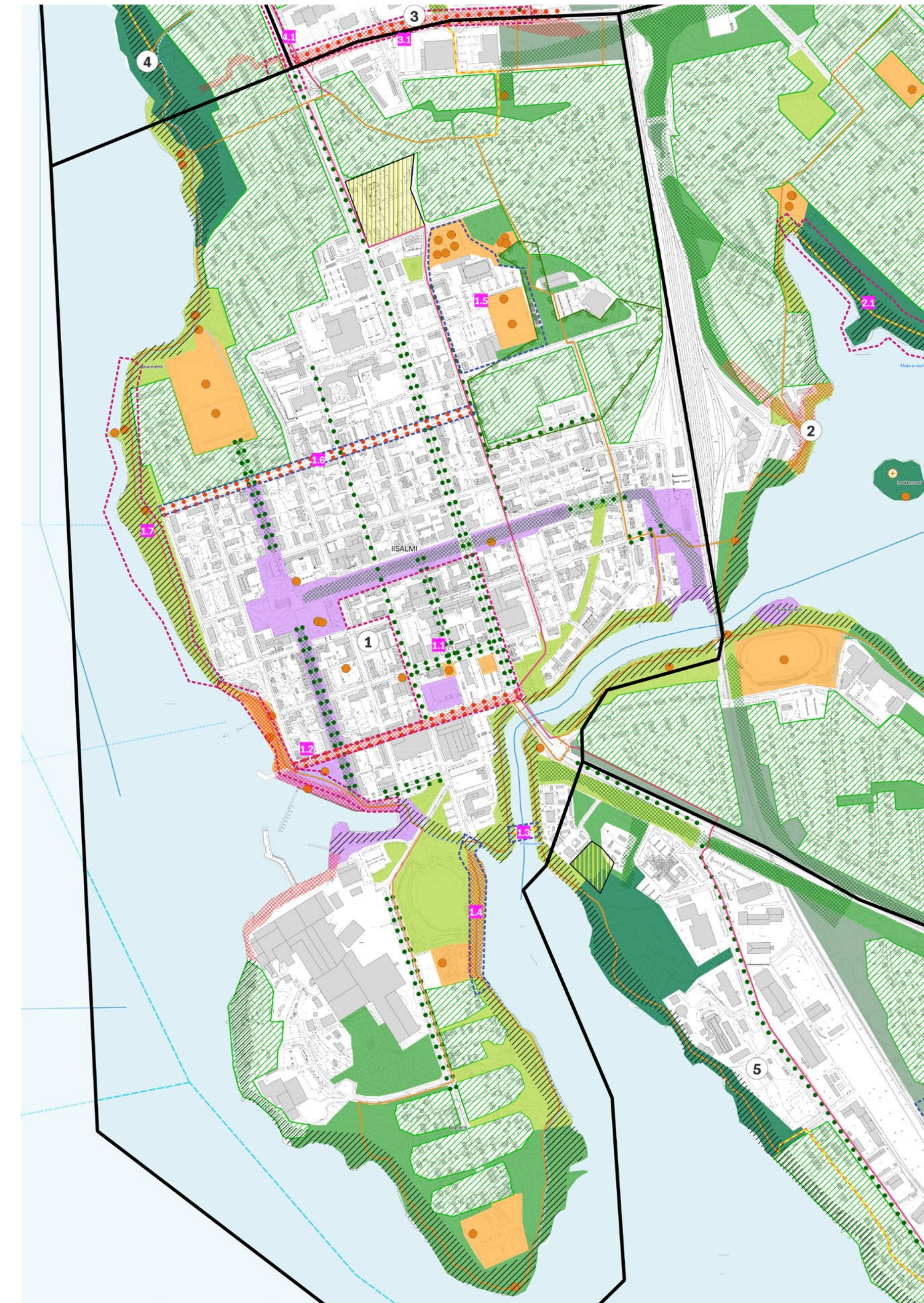
Keskusta ja Luuniemi

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- 1.1 Ydinkeskustan istutusten, katu- ja kaupunkipuiden lisääminen ja oleskelumahdollisuuksien kehittäminen
- 1.2 ja 1.4 Kasvillisuuden kerroksellisuuden lisääminen
- 1.3 Uusi kevyen liikenteen silta
- 1.5 Kankaan liikuntapuiston kehittäminen
- 1.6 Katupuiden lisääminen Kuutolankadulle
- 1.7 Järvinäkymien avaaminen Haukiniemen rantareitiltä

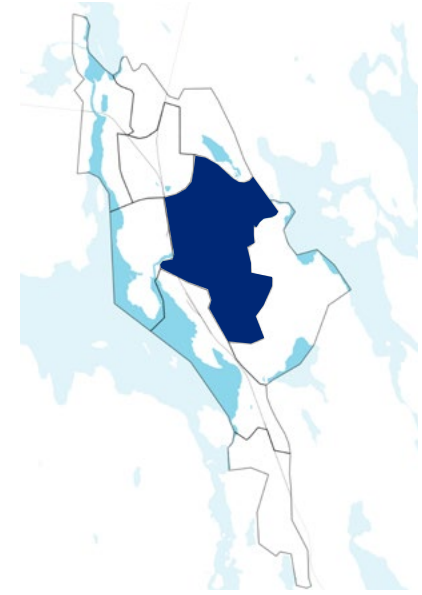
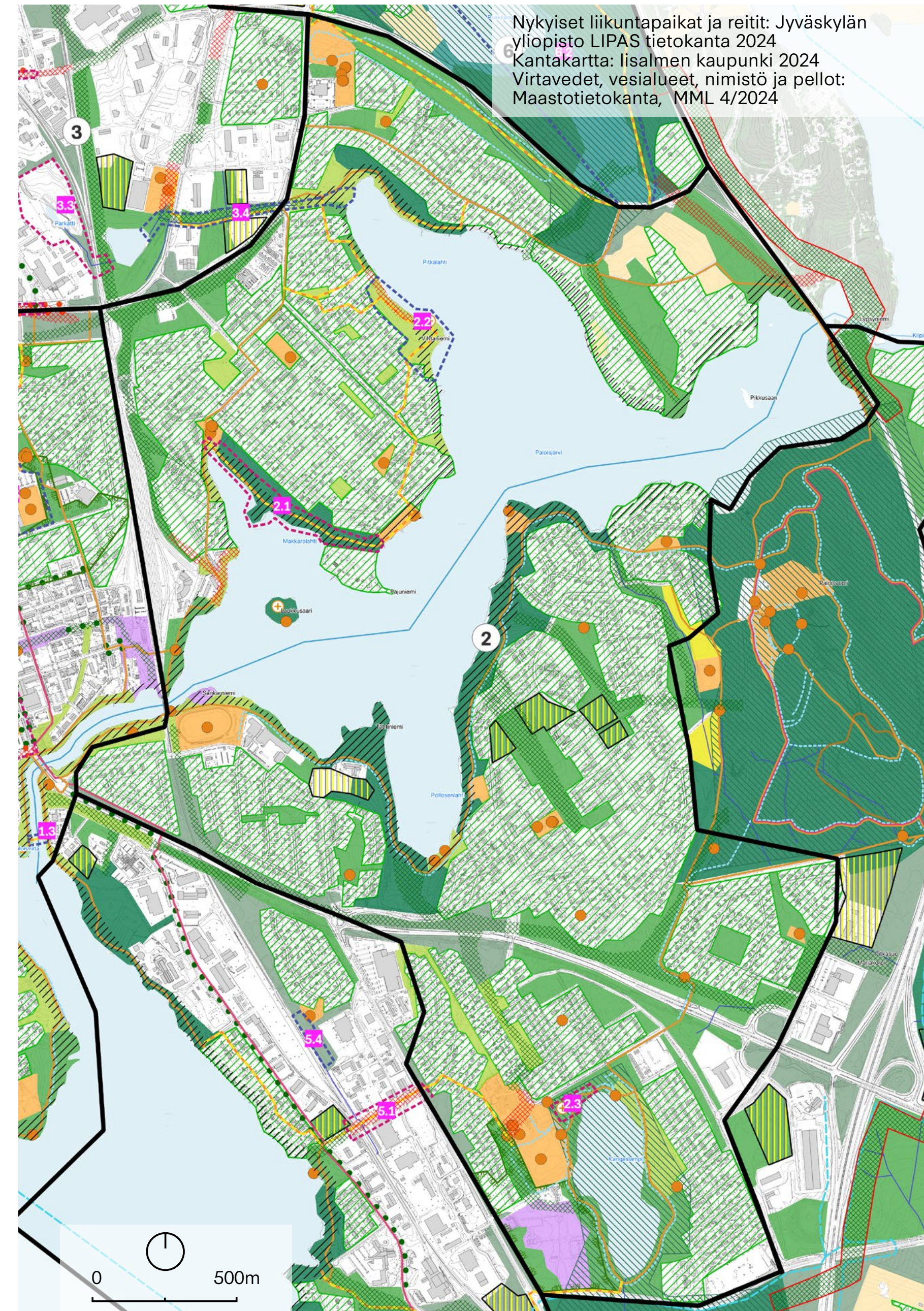
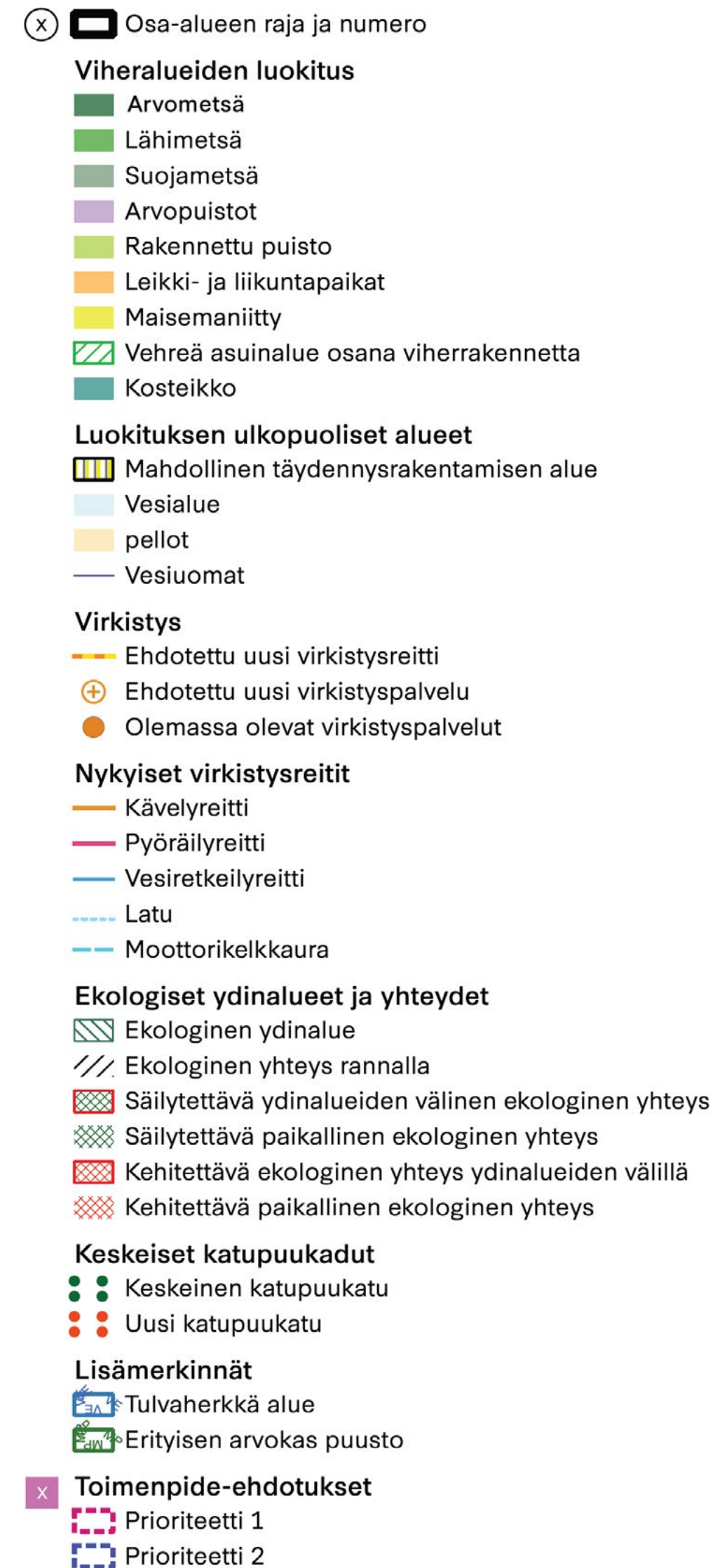
NOMAJI

Paloisjärven ja Kangaslammin alue

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

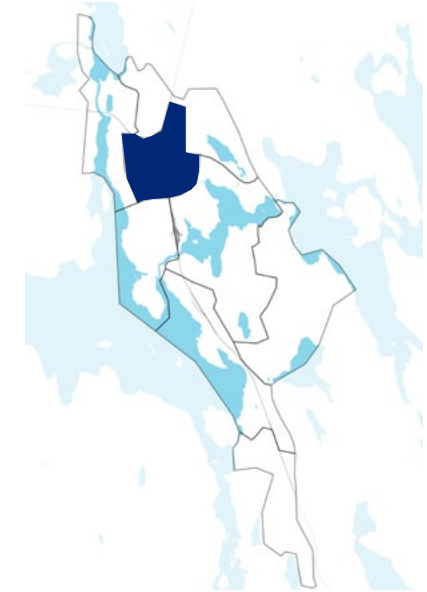
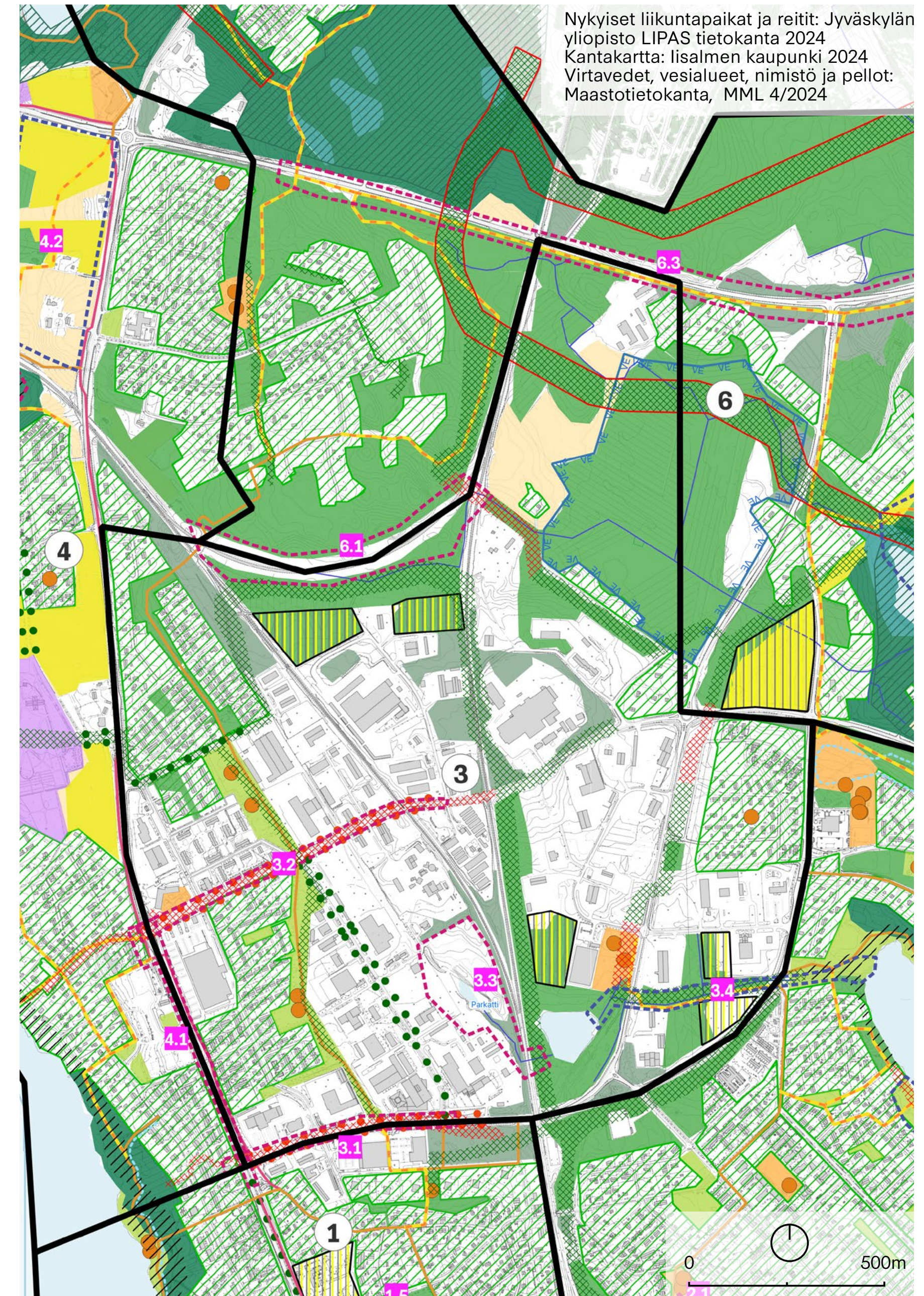
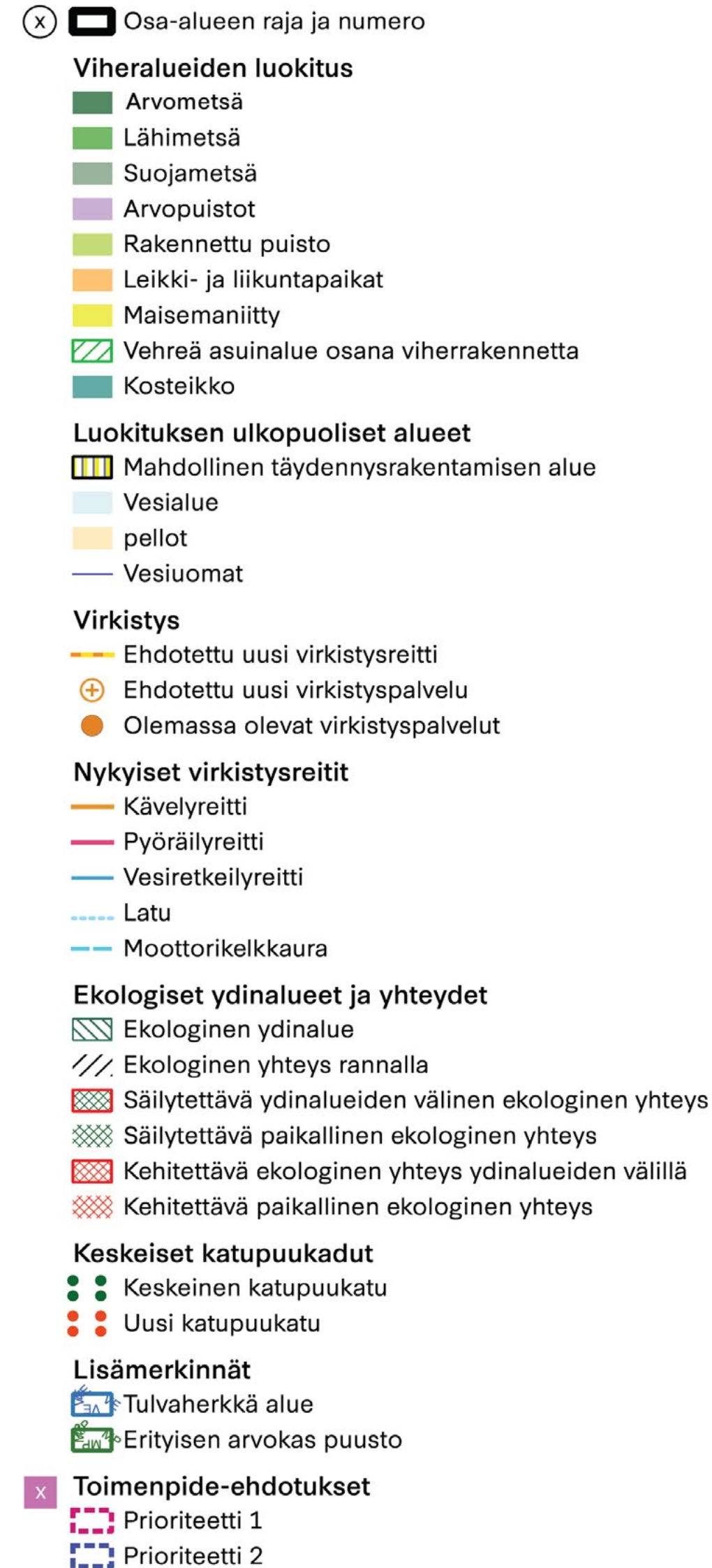
- 2.1 Rantareitin ja puiston kehittäminen Makkaralahdella (raportissa esitettyjen periaatteiden mukaisesti)
- 2.2 Vihtaniemen puistoalueen kehittäminen: rantareitti ja mahdollinen onkilaituri tai vastaava
- 2.3 Luonnonmukainen hulevesirakenne ja oleskelurakenne Kangaslammin alueelle

Parkatti ja Suurisuo

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

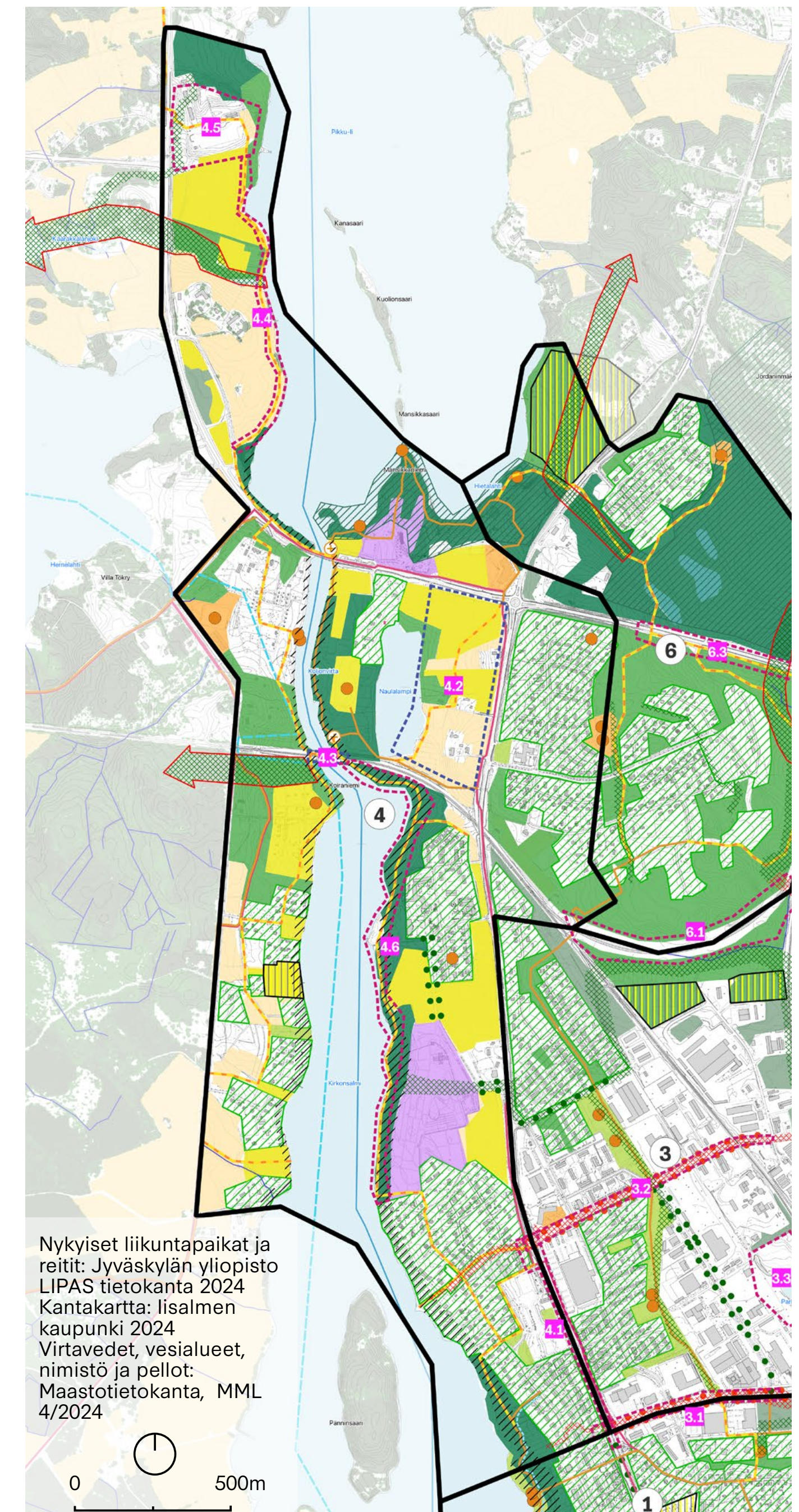
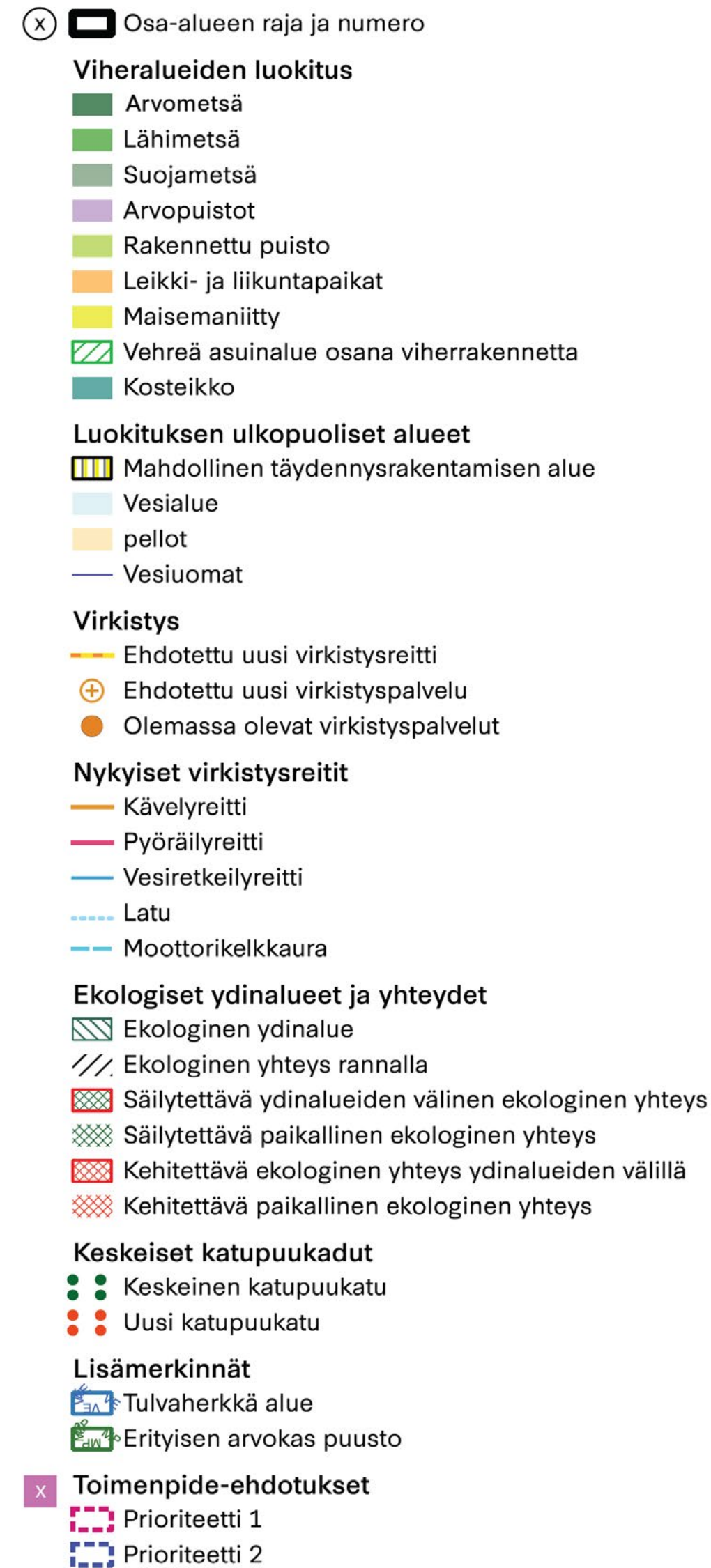
- 3.1 Katupuiden ja kasvillisuuden lisääminen Kilpivirrantielle
- 3.2 Katupuiden ja kasvillisuuden lisääminen Parkatintielle
- 3.3 Luonnonmukainen biosuodattava hulevesirakenne
- 3.4 Laskuojan luonnonmukaistaminen ja virkistysreitin kehittäminen

Kirkonsalmi ja Koljonvirta

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

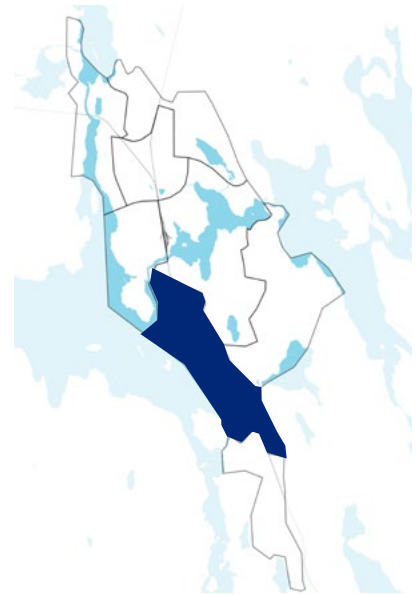
- 4.1. Koljonvirranteen kävely-ympäristön kehittäminen
- 4.2 Naulalammen virkistysyhteyksien kehittäminen ja maisemaniityt
- 4.3 Kevyen liikenteen silta
- 4.4 Mansikkaniemen ja Koljonvirran sairaala-alueen yhdistävä virkistysyhteys
- 4.5 Koljonvirran sairaala-alueen kehittäminen
- 4.6 Rantareitti Kirkonsalmen itärannalle (raportissa esitettyjen periaatteiden mukaisesti)

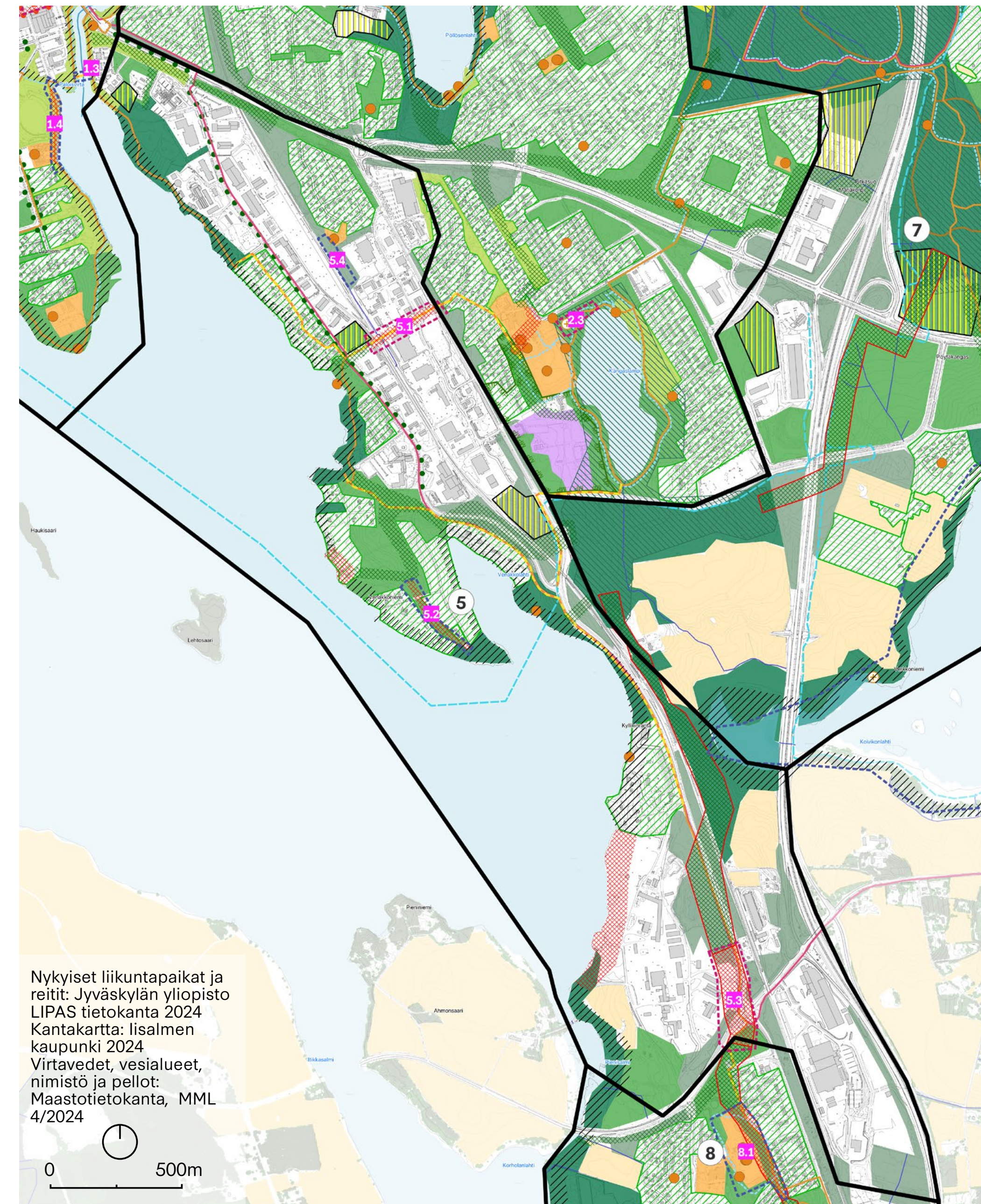
Kiviranta, Venakkoniemi ja Peltosalmi

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- 5.1 Viher- ja virkistysyhteyden kehittäminen
- 5.2 Puustoisien yhteyden kehittäminen Venakkoniemellä
- 5.3 Ekologisen yhteyden turvaaminen
- 5.4 Touhulanpuiston biosuodatuspainanne ja uoman luonnonmukaistaminen

NOMAJI

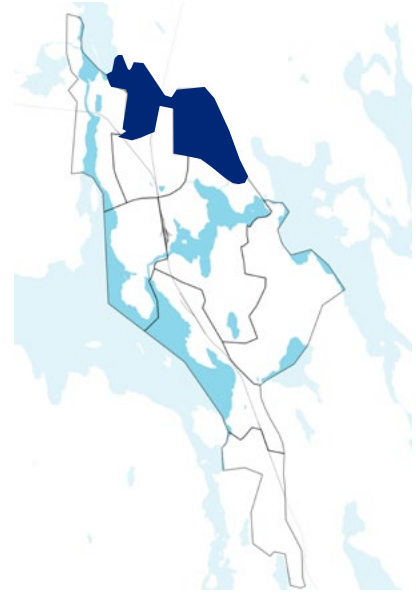

Nykyiset liikuntapaikat ja reitit: Jyväskylän yliopisto LIPAS tietokanta 2024
Kantakartta: Iisalmen kaupunki 2024
Virtavedet, vesialueet, nimistö ja pellot: Maastotietokanta, MML 4/2024

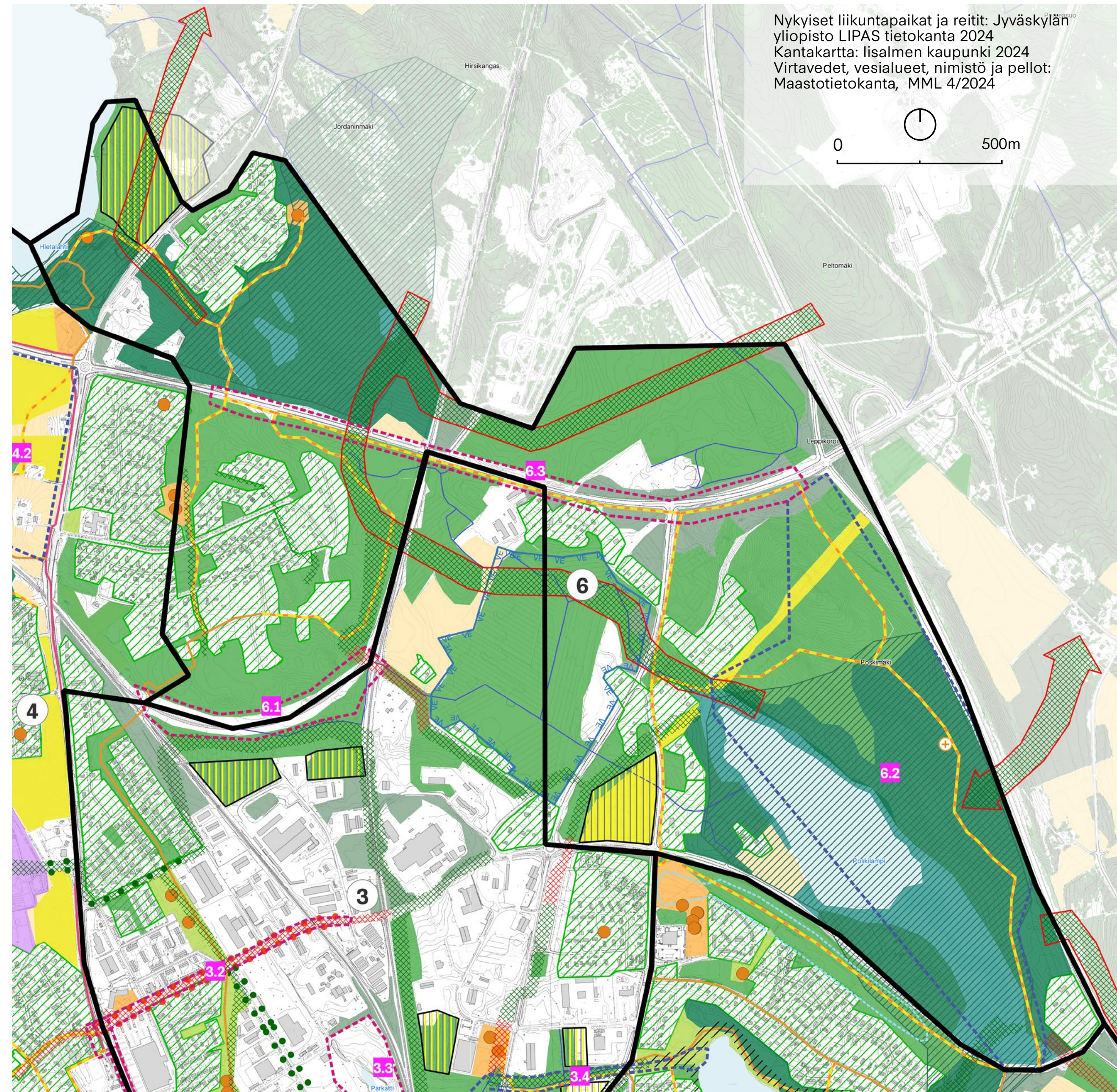
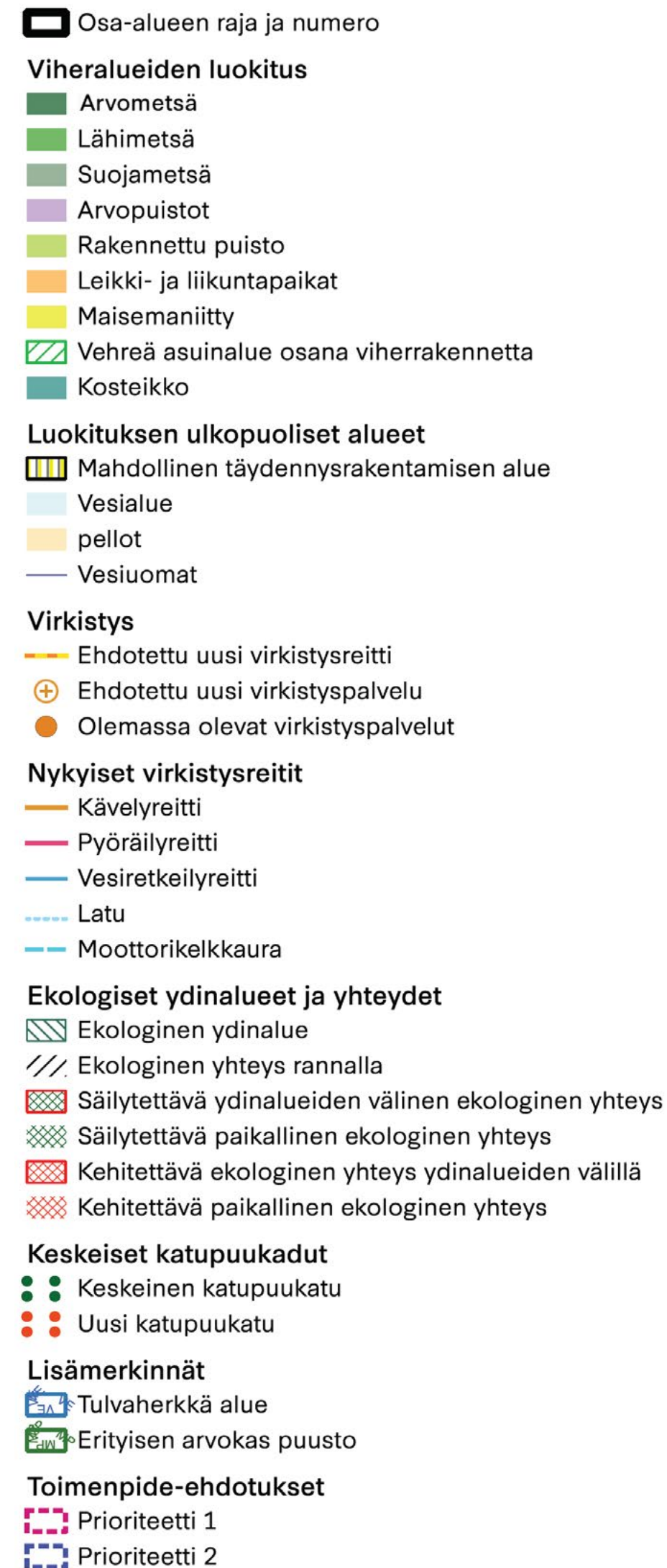
Jordan, Pihlajaharju ja Poskilampi

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- 6.1 Metsittäminen kolmioraiteen ympäristössä
- 6.2 Reittien ja luontovirkistyskehittämisen Poskimäellä
- 6.3 Kevyen liikenteen yhteys Sonkajärventielle

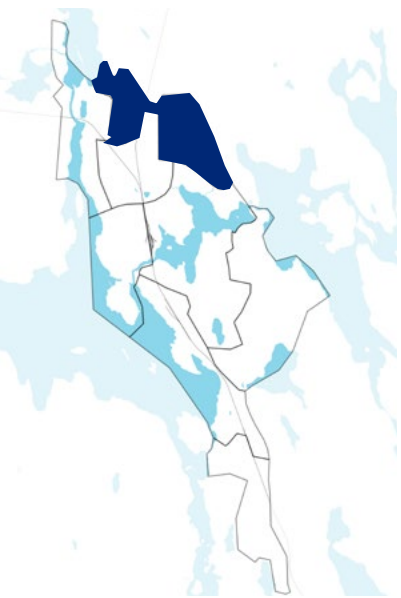
NOMAJI

Paloisvuori ja Marjahaka

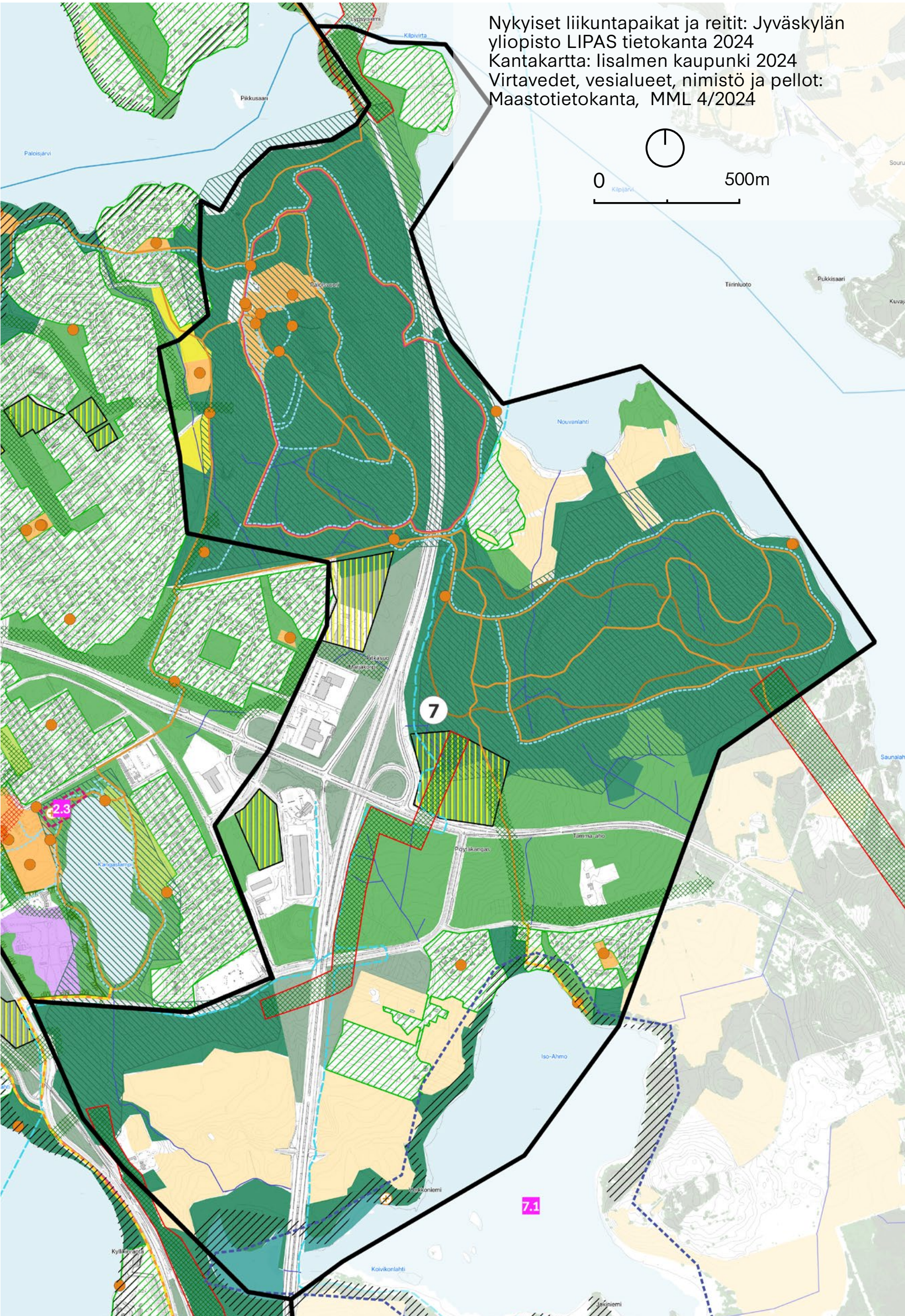
TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

→ 7.1 Luontovirkistyspalveluiden kehittäminen Iso-Ahmon ympäristössä

NOMAJI

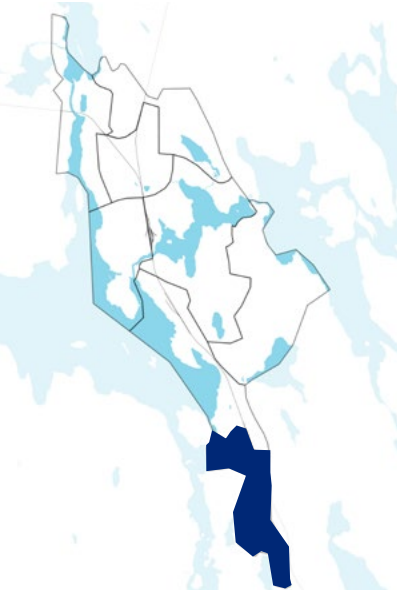
- Osa-alueen raja ja numero
- Viheralueiden luokitus**
 - Arvometsä
 - Lähimetsä
 - Suojametsä
 - Arvopuistot
 - Rakennettu puisto
 - Leikki- ja liikuntapaikat
 - Maisemaniitty
 - Vehreä asuinalue osana viherrakennetta
 - Kosteikko
- Luokituksen ulkopuoliset alueet**
 - Mahdollinen täydennysrakentamisen alue
 - Vesialue
 - pellot
 - Vesiuomat
- Virkistys**
 - Ehdotettu uusi virkistysreitti
 - Ehdotettu uusi virkistyspalvelu
 - Olemassa olevat virkistyspalvelut
- Nykyiset virkistysreitit**
 - Kävelyreitti
 - Pyöräilyreitti
 - Vesiretkeilyreitti
 - Latu
 - Moottorikelkkaura
- Ekologiset ydinalueet ja yhteydet**
 - Ekologinen ydinalue
 - Ekologinen yhteys rannalla
 - Säilytettävä ydinalueiden välinen ekologinen yhteys
 - Säilytettävä paikallinen ekologinen yhteys
 - Kehitettävä ekologinen yhteys ydinalueiden välillä
 - Kehitettävä paikallinen ekologinen yhteys
- Keskeiset katupuukadut**
 - Keskeinen katupuukatu
 - Uusi katupuukatu
- Lisämerkinnät**
 - Tulvaherkkä alue
 - Erityisen arvokas puisto
- Toimenpide-ehdotukset**
 - Prioriteetti 1
 - Prioriteetti 2

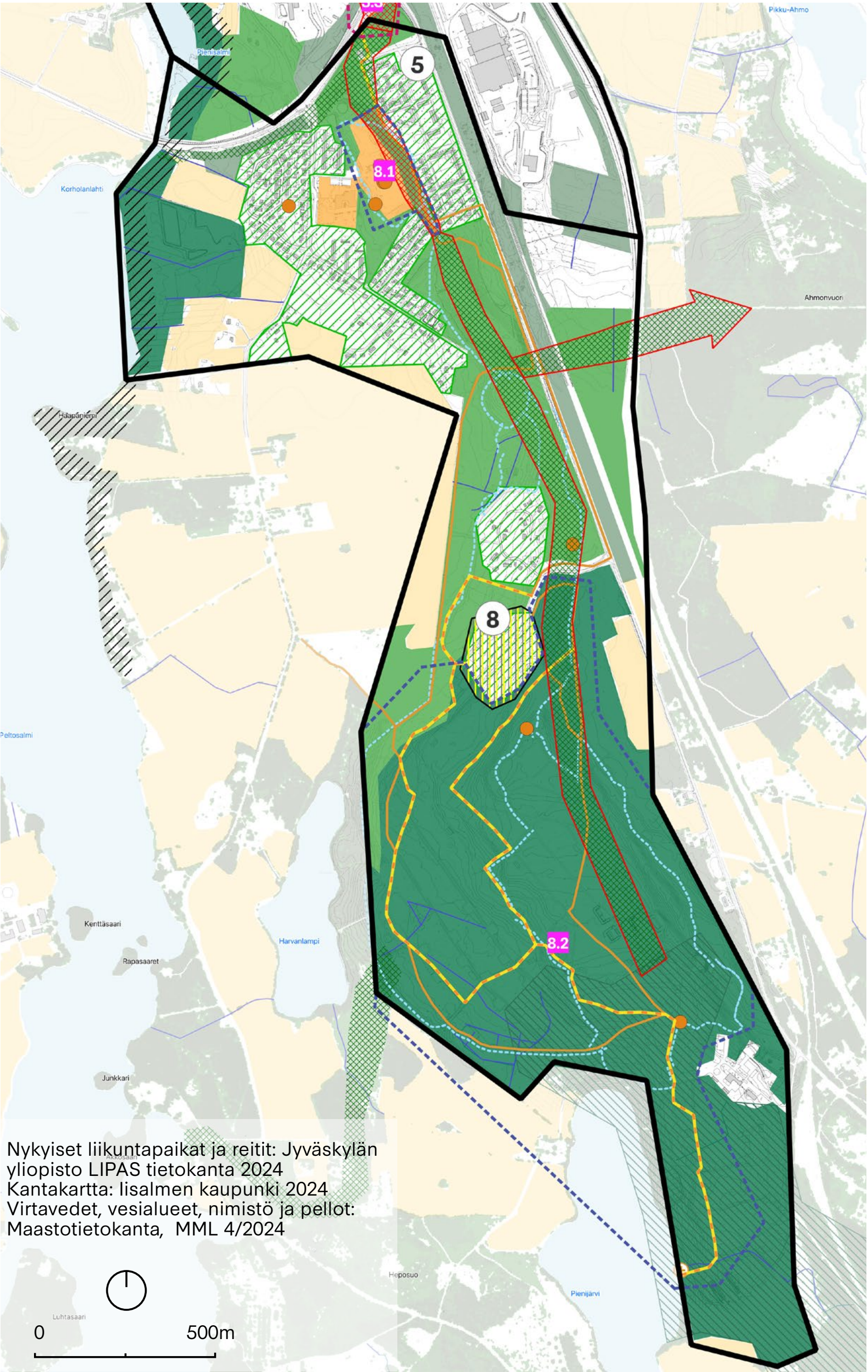
Ohenmäki

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- 8.1 Liikuntapuiston kuluneisuuden ehkäisy ja ekologisen yhteyden turvaaminen
- 8.2 Ohenmäen luontovirkistyspalveluiden kehittäminen

NOMAJI

Nykyiset liikuntapaikat ja reitit: Jyväskylän yliopisto LIPAS tietokanta 2024
Kantakartta: lisalmen kaupunki 2024
Virtavedet, vesialueet, nimistö ja pellot: Maastotietokanta, MML 4/2024

Kiitos!

NOMAJI

Nomaji maisema-arkkitehdit Oy
Meritullinkatu 11 D, 00170 Helsinki
+358 (0)44 066 6775, nomaji@nomaji.fi